Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Мовленнєвий розвиток дошкільників із ЗНМ засобами тістопластики

Автор: Комар Оксана Василівна

Автор-упорядник **Комар Оксана Василівна,** вчитель-логопед ДНЗ № 27 «Дзвіночок» м. Вінниці

Комар О.В. Мовленнєвий розвиток дошкільників із ЗНМ засобами тістопластики. Методичний посібник / О.В. Комар. – Вінниця: ММК, 2016. 105с.

Рецензенти:

Бондарчук Л.В., методист з дошкільного виховання міського методичного кабінету Департаменту освіти Вінницької міської ради

Рожок Т.Л., завідуюча ДНЗ № 27 м. Вінниці.

Рекомендовано методичною радою

Дошкільного навчального закладу № 27

Вінницької міської ради

(Протокол № 2 від 26.11.2015р.)

Навчально-методичний посібник спрямований на корекцію мовленнєвих порушень у дітей із ЗНМ засобами тістопластики.

У посібнику визначені проблеми мовленнєвого розвитку дітей із ЗНМ та представлено досвід роботи по використанню тістопластики у корекційній роботі з дошкільниками. Викладено методичні рекомендації, щодо роботи з тістом, подано добірку мовленнєвих ігор на основі тістопластики, конспекти занять, пальчикові ігори, ігровий масаж для розвитку всіх компонентів мови.

Методичний посібник рекомендований для педагогічних працівників дошкільних закладів, батьків, а також для широкого педагогічного загалу.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

ЗМІСТ

ВСТУП 4
І РОЗДІЛ. МОВЛЕННЄВИЙ РОЗВИТОК ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ТІСТОПЛАСТИКИ
1.1. Проблеми мовленнєвого розвитку в психолого-педагогічніцй літературі…… 7
1.2. Історія тістопластики…… 9
1.3. Технологія приготування тіста…… 10
ІІ РОЗДІЛ. ТІСТОПЛАСТИКА ЯК ЗАСІБ ПОДОЛАННЯ МОВЛЕННЄВИХ ПОРУШЕНЬ У ДІТЕЙ ІЗ ЗНМ
2.1. Використання тістопластики у корекційній роботі…… 13
2.2. Використання готових посібників з тіста в логопедичній роботі…… 36
2.2.1. Розвиток лексико-граматичної сторони мови…… 36
2.2.2. Розвиток фонетико-фонематичної сторони мовлення…… 38
2.2.3. Розвиток зв’язного мовлення…… 39
2.2.4. Грамота…… 42
2.3. Результативність роботи…… 45
Використана література…… 49
ДОДАТКИ
1 Дидактичні ігри з використанням готових посібників з солоного тіста…… 50
2. Конспект заняття з використанням тістопластики «Галявина казок»… 85
3. Віршований супровід до гри “Чарівні картинки”…… 88
4. Пальчикові вправи …… 89
5. Ігровий масаж …… 102
6. Інструменти для роботи з солоним тістом…… 106

ВСТУП

У Базовому компоненті дошкільної освіти в Україні цілісний розвиток дитини як особистості розглядається як головна мета модернізації дошкільної освіти на сучасному етапі розвитку держави. Зроблено акцент не на розв’язання окремих завдань мовленнєвого розвитку дитини, а на цілісному підході до формування мовно-мовленнєвої компетенції.

Мова займає провідне місце в системі вищих психічних функцій людини і є яскравим показником розвитку дитини. Багато досліджень підтверджують, що всі психічні процеси: сприймання, пам’ять, увага, мислення, уява – розвиваються через мову (Л.С.Виготський, О.Л.Леонтьєв, О.Р.Лурія та інші). У своїх дослідженнях Л.Виготський прийшов до висновку, що без мови неможливе формування особистості.

Василь Сухомлинський говорив: «Розум дитини – на кінчиках пальців». Це не просто гарні слова: вони пояснюють те, яким чином розвивається дитина. Адже велика кількість нервових закінчень розміщені саме на руках і на язиці. Звідси інформація постійно передається у мозок дитини, де вона співвідноситься з даними зорових, слухових та нюхових рецепторів. Чим більше у дитини можливостей для самостійного дослідження оточуючих

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

предметів, тим швидше розвивається її інтелект, тим швидше вона починає розмовляти.

У працях дослідників М.Кольцової, О.Антакова-Фоміна підкреслено, що формування мовлення удосконалюється під впливом імпульсів, що йдуть від рук. Думка і око дитини рухаються з тією ж швидкістю, що й рука. Якщо розвиток рухів пальців відстає, то затримується й мовленнєвий розвиток, хоча загальна фізична активність при цьому може бути нормальною.

На жаль, з кожним роком збільшується кількість дітей, які відстають у мовленнєвому розвитку від своїх однолітків. Це пов'язано, в першу чергу, зі зниженням пізнавальної активності, недорозвитком мілкої моторики, недостатнім розвитком просторових уявлень та зорової пам'яті. Що в майбутньому часто призводить до проблем у школі.

У процесі обстеження рухових функцій дошкільників (А.Алексєєва) у 35% спостерігалась недостатність тонкої (пальцевої) моторики рук, яка виявлялася у порушеннях виконання дій з предметами (неможливість викласти візерунок мозаїки за зразком, нанизати на нитку намистинки та інших), так і при виконанні різноманітних пальчикових проб (почергове зіставляння пальців; тест «кулак - ребро - долоня», «гра на роялі» тощо).

Аналіз досліджень сили кисті правої руки школярів за два останні десятиріччя показує негативну динаміку у всіх вікових групах.

Тому постає проблема: пошук ефективних шляхів і засобів розвитку мілкої моторики у дошкільнят в різних видах діяльності.

Одним із ефективних засобів розвитку мілкої моторики є – тістопластика. Вона допомагає дітям різного віку відображати свою неповторність, реалізувати свій творчий потенціал та розвивати свої здібності та можливості в декоративно-прикладній діяльності. Тістопластика має велике пізнавальне, виховне та корекційне значення завдяки своїй наочності.

Однак, досліджень, які б вивчали можливість використання тістопластики в корекції мовленнєвих порушень недостатньо. Тому постали завдання:

- ознайомитись із теоретико-методичними джерелами щодо проблеми використання тістопластики в корекції мовленнєвих порушень;

- експериментальним способом визначити роль тістопластики в корекції мовленнєвих порушень дітей із ЗНМ.

Метою даної розробки є:

для педагогів:

- розширення та активізація знань педагогів щодо корекції мовленнєвих вад засобами тістопластики;

- створення для дітей відповідного розвивального середовища;

- здійснення сучасних підходів до мовленнєвого розвитку дошкільників;

- покращення якості підготовки до школи дошкільників із ЗНМ.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

для батьків:

- сприяння налагодженню тісної взаємодії педагогів, батьків та дітей в подоланні мовленнєвих порушень;

- залучення батьків до спільної діяльності з дітьми.

для дошкільників:

- удосконалення координації рухів рук, розвиток мілкої моторики;

- розвиток навичок спілкування і удосконалення мовлення;

- стимуляція пізнавальних інтересів;

- розвиток уваги, пам’яті, уяви, художньо-естетичного смаку.

Дошкільний період розвитку дитини – найбільш важливий і відповідальний. Розвиток мілкої моторики і координації рухів пальців рук – один із аспектів всебічного розвитку дітей.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

І РОЗДІЛ. МОВЛЕННЄВИЙ РОЗВИТОК ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ТІСТОПЛАСТИКИ

1.1. Проблеми мовленнєвого розвитку в психолого-педагогічній літературі

Мовлення займає провідне місце в системі психічних функцій людини і являється яскравим показником розвитку дитини. Є багато досліджень, які засвідчують, що всі психічні процеси: сприймання, пам'ять, увага, мислення, уява – розвиваються через мову (Л.С.Виготський, А.Л.Леонтьєв, А.Р.Лурія та інші). В своїх дослідженнях Л.С.Виготський прийшов до висновку, що без мовлення неможливо формування особистості. Воно являється основним механізмом свідомої діяльності людини. Чим багатша і правильніша мова дошкільника, тим краще він висловлює свої думки, краще пізнає оточуюче. Недоліки мовлення при навчанні в школі можуть призвести до неуспішності, породжують невпевненість у своїх силах. Тому формування правильного мовлення в дитини - одне з важливих завдань дошкільної освіти.

Сучасні дослідження доводять, що на становлення дитячого мовлення важливий вплив має розвиток мілкої моторики пальців рук. Формування мовленнєвих зон кори головного мозку здійснюється під впливом імпульсів від рук, а точніше від пальців. Якщо розвиток рухів пальців відстає, то затримується і мовленнєвий розвиток, хоча загальна фізична активність при цьому може бути нормальною і навіть вище норми. Рекомендується стимулювати мовленнєвий розвиток дошкільників шляхом тренування рухів пальців рук. Тому спеціалісти вивчають умови, ефективні шляхи і засоби розвитку мілкої моторики у різних видах діяльності.

Відомо, що розвитку мілкої моторики сприяє робота з ножицями, з мозаїкою, конструювання, ліплення з різних пластичних матеріалів, викладання фігур із лічильних паличок, ігри з природним матеріалом: піском, крупами, мілкими камінчиками тощо.

У ряді досліджень і методичних розробок (Т.Н.Доронова, Т.С.Комарова, Н.А.Сакуліна, Н.Б.Халезова) розкриті різні аспекти розвиваючого потенціалу малювання, ліплення, аплікації та інших видів зображувальної діяльності на різних етапах дошкільного розвитку. Дослідники дитячої творчості (Т.С.Комарова, Н.П.Сакуліна, Н.Б.Халезова) підкреслюють, що зображувальна діяльність включає в себе великі можливості для емоційно-естетичного, інтелектуального та вольового розвитку дітей. В процесі зображувальної діяльності відбувається вдосконалення психічних функцій: зорового сприймання, уяви, зорової пам'яті, мисленнєвих операцій.

Н.Б.Халезова відзначає: «…ліплення більше, ніж малювання та аплікація розвиває та вдосконалює природнє чуття дотику обох рук, активна діяльність яких має велике значення для розумового розвитку дітей, що в свою чергу пов'язане з мовленнєвим розвитком». Під час ліплення, виходячи із знань реальної дійсності, дитина відображає всі сторони предмету, а не одну, як у малюванні чи аплікації. Ліплення має важливе значення для розвитку мілкої моторики обох рук, зорово-моторної координації, формування вмінь та навичок роботи з пластичними матеріалами, а також сприяє розвитку творчих здібностей дошкільників.

Отже, вивчення психолого-педагогічної літератури по даній темі доводить, що ліплення має велике значення для навчання та виховання дошкільників. Ліпити можна із різних пластичних матеріалів, які легко у процесі ліплення набувають задуманої форми і зберігають її певний час: глини, пластиліну, пластику, вологого піску, воску, паперової маси

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

для пап'є-маше тощо. Однак, для дітей із ЗНМ важливе значення мають заняття з використанням тістопластики. Саме вона має унікальні можливості для розвитку всіх психічних властивостей особистості дитини, її інтелектуальних та творчих задатків.

Основними функціями тістопластики є:

- ***Корекційно-розвивальна*** - корекція і розвиток усіх психічних функцій (сприймання, уваги, мислення, моторики і координації рухів);

- ***Навчальна*** - розширення знань і уявлень про себе, оточення, навколишній світ, творчих здібностей дітей, уміння бачити естетичне в предметі дослідження;

- ***Комунікативна*** - розвиток уміння позитивного спілкування та співпраці;

- ***Релаксаційна*** - зняття психічного напруження;

- ***Виховна*** - розвиток моральних якостей особистості дитини, працелюбства, процесів творчості та пізнання.

1.2. Історія тістопластики

В наш час інтерес до солоного тіста виник порівняно недавно, хоча сама історія йде з глибини віків. Ще стародавні єгиптяни, греки та римляни використовували фігурки з солоного тіста для поклоніння своїм богам. У Германії та Скандінавії здавна було прийнято виготовляти пасхальні та різдвяні сувеніри із солоного тіста. Різноманітні медальйони, вінки, вивішували у вікнах або кріпили до дверей. Вважалось, що ці прикраси приносять хазяям будинку, які його прикрашають, вдачу та благополуччя.

В країнах Східної Європи користувались попитом великі картини з тіста. У слав’янських народів такі картини не розфарбовувались, а мали звичайний для випічки колір, що вважалось особливо привабливим. Коли головним символом Різдва стала ялинка, бідні люди виготовляли з тіста різдвяні прикраси. Для збереження прикрас від поїдання мишами та іншими комахами в тісто додавали велику кількість солі. Під час Першої та Другої світових війн мистецтво виготовлення із солоного тіста було втрачено, оскільки не вистачало матеріалів. На Русі фігурки з солоного тіста дарували на Новий рік на знак благополуччя, родючості, достатку.

З давніх часів в Україні використовували тісто для виготовлення іграшок. Ластівки, голуби, зайчики, собачки, олені, свинки з тіста мали ритуально-обрядове походження. Їх застосовували для закликання весни або для різдвяних привітань.

Навесні майже по всій Україні господині віками пекли з тіста «жайворонків», і посилали з ними дітей закликати весну та пташок з вирію. Їстівні іграшки з тіста робили і на Полтавщині. Раніше на Різдво для маленьких колядників пекли великі пряники, дуже яскраві – рожеві, блакитні, жовті, розписні, з орнаментом. Рельєфний малюнок таких пряників видавлювали на сирому тісті з допомогою різьблених пряникових дощок, і мав складний геометричний або ж рослинний орнамент. Вироби з тіста здавна використовувались як дитячі іграшки. Ці іграшки ліпитися дружно, всією родиною.

В наш час ця традиція почала відроджуватись. Останнім часом тістопластика набула

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

популярності, особливо серед дітей. Техніка ліплення є нескладною, вироби з тіста достатньо довговічні. Тісто-матеріал дуже еластичний, легко набуває форми. Діти мають можливість бачити реальні плоди своєї праці. До того ж, солоне тісто несе в собі масу позитивної енергетики. А ручна робота – це духовна робота, вона цінувалася в усі часи. Борошно, сіль, вода – доступні, екологічно чисті матеріали. Дітям дуже корисне це заняття, адже воно розвиває фантазію, знімає надлишкову емоційну напругу, вчить посидючості та відповідальності. В процесі ліплення розвивається моторика пальчиків, покращується робота всіх органів дитини і самопочуття в цілому.

1.3. Технологія приготування тіста

Тісто – це натуральний і екологічно чистий продукт. Він доступний кожному, дешевий і легкий в приготуванні та використанні. Вироби з тіста мають ряд переваг:

- тісто легко замішати в будь-який час;

- матеріал екологічно чистий, не викликає алергії;

- легко відмивається та не забруднює одяг дітей;

- не липне до рук та не тане як пластилін;

- поробки із солоного тіста більш довговічні, їх можна використовувати в іграх;

- вироби можна розфарбовувати в різні кольори, не мають запаху, міцні, довговічні, приємні на дотик, а у випадку поломки не утворюють гострих кутів.

Різновидом солоного тіста є «муле – патат». Це еластичний, приємний на дотик матеріал, який легко ліпиться та довго зберігається. Існують різні рецепти приготування солоного тіста.

Рецепт №1. 200г борошна, 400г солі, 2 ложки сухого шпалерного клею,

250 мл. води.

Рецепт №2. 150г борошна, 60г солі, 110 мл води, 3 чайних ложки соусу “Тартар”, 1 чайна ложка рослинної олії.

Рецепт№3. ***«Муле – патат»*** 800 г борошна, 200 г крохмалю, 200 г солі, 2ст. л. лимонної кислоти, 4ст. л. олії, 800 мл води.

В процесі виготовлення необхідно ретельно притримуватись пропорції компонентів, оскільки нестача або надлишок одного з інгредієнтів неодмінно вплине на якість готових виробів. Сіль надає тісту ламкість і призводить до утворення тріщин на готових виробах. Для приготування тіста краще всього підходить борошно, яке не містить будь-яких добавок – розрихлювачів, емульгаторів, ароматизаторів. Це може бути пшеничне борошно недорогих сортів. Житнє борошно надає готовим виробам коричневого відтінку, але тісто із нього виходить твердим, нееластичним і при ліпленні дуже крихке. Тому найчастіше в тісто кладуть борошно двох видів – пшеничне і житнє.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Сіль на консистенцію тіста не впливає, але завдяки їй можна не хвилюватися, що вироби перетворяться на поживу для гризунів. Сіль повинна бути дуже мілкою, для того щоб поверхня готових виробів не була шершавою на дотик.

Розчин шпалерного клею надає тісту еластичності, а готовим виробам додаткову міцність. Останній компонент тіста – вода. Її додають при замішуванні тільки холодною.

Технологія приготування тіста: у зручному посуді ретельно змішують борошно та сіль; шпалерний клей розчиняють у невеликій кількості води. У суху суміш додають клейовий розчин та залишок води; ретельно перемішують тісто доти, поки маса не стане однорідною та еластичною.

При бажанні можна отримати кольорове тісто. Для цього у заміс додають харчову фарбу. Щоб отримати потрібний відтінок на кожні 100г тіста беруть 5 крапель фарби потрібного кольору. Замість харчової фарби можна використовувати натуральні барвники: буряковий, морквяний або інший – соки, какао-порошок, корицю, куркуму. І харчові фарби і натуральні додають в уже замішане тісто, яке після цього ще раз ретельно перемішують.

Розфарбувати можна і готовий (висушений) виріб. Для цього використовують гуашеві фарби – їх кольори найбільш яскраві і стійкі.

Надати виробам блиску, захистити їх від вологи та знебарвлення, закріпити кольори допоможуть прозорі лаки. Лакувати вироби можна як рідкими лаками, так і густими. Рідкий лак підкреслює колір поробок, надає їм дзеркальний блиск. Від густого лаку вироби набувають матового блиску. Його наносять в один-два шари, до того ж він надійніше захищає вироби від вологи. Для кріплення деталей та елементів виробу між собою, місця їх з’єднань необхідно ретельно змочувати водою.

Сушіння вимагає особливої уваги і чіткого дотримання технології, оскільки саме від неї залежить, наскільки якісним буде виріб. Площинні вироби для просушування викладають на деко змочене водою. Для усунення деформації об’ємних виробів, потрібні спеціальні пристосування у вигляді великих канцелярських кнопок. Сушити можна як в електродуховці, так і в газовій. Влітку рекомендується для сушіння виробів використовувати тепло сонячних променів. При сушінні природним способом (на сонці) за один день виріб просушується на 1мм.

Щоб визначити чи готовий виріб, потрібно постукати по ньому пальцем. Якщо при цьому чується глухий звук – він ще сирий, і процес сушіння ще потрібно продовжити. Якщо звук дзвінкий – виріб готовий.

ІІ РОЗДІЛ. Тістопластика як засіб подолання мовленнєвих порушень у дітей із ЗНМ

2.1. Використання тістопластики у корекційній роботі

Одним з важливих завдань сучасної логопедії є розробка найбільш ефективних методів подолання загального недорозвитку мовлення. Адже у дітей із ЗНМ порушено формування

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

усіх компонентів мовної системи: словника, граматичної будови, звуковимови. Без спеціального спонукання до розмови такі діти малоактивні, рідко є ініціаторами спілкування. Для них характерний знижений рівень розвитку основних властивостей уваги, страждає продуктивність запам'ятовування.

На початку навчального року було проведено діагностику стану моторики пальців рук та мовленнєвого розвитку дітей. Участь у ній взяли 18 дітей логопедичної групи із діагнозом ЗНМ ІІІ-го рівня.

Для обстеження пальцевої моторики використовувались спостереження за ігровою діяльністю дітей, пропонувались дії з предметами та спеціально підібрані ігрові вправи.

Дітям пропонувалось:

1. викласти візерунок з мозаїки ("Чарівні візерунки");
2. самостійно застібнути гудзики (великого, середнього, потім маленького розміру) ("Шапочка клоуна");
3. нанизати на нитку намистинки ("Збери намисто").

Додатково виконувались наступні ігрові вправи:

1. покласти обидві долоні на стіл і розчепірити пальці, з'єднати їх ("Гусячі лапки");
2. почергово доторкнутись кожним пальцем лівої руки до великого пальця; аналогічно виконати вправу правою рукою; обома руками одночасно ("Пальчики вітаються");
3. виконати вправи "Зайчик", "Коза", "Окуляри".

Спостереження за виконанням ігрових завдань показало, що пальці дошкільників із ЗНМ є малорухомими, їх рухи неточними, темп найпростіших вправ – уповільненим. Динамічна організація рухового акту кистей та пальців рук у більшості випадків характеризується труднощами чи невмінням швидкого та плавного відтворення запропонованих рухів, наявністю додаткових рухів, перестановок та порушень оптико-просторової організації. Обстеження виявило порушення дрібної моторики у всіх дітей групи і підтвердило той факт, що якщо розвиток тонких рухів пальців рук відстає, то й затримується і мовленнєвий розвиток. Хоча загальна моторика при цьому може бути в межах норми.

Моніторинг мовленнєвої діяльності включав обстеження словникового запасу та граматичної будови мови, сформованність звуковимови, розвиток зв'язного мовлення.

Для обстеження словникового запасу дітей пропонувались завдання, які виявляли здатність дітей швидко підбирати найбільш точне слово, вживати узагальнюючі слова. Для цього проводились ігри: "Назви одним словом" – класифікація, " Скажи навпаки" – підбір антонімів, "Скажи по-іншому" – підбір синонімів, "Хто більше підбере слів?" – підбір означень до іменників.

Кожна правильна відповідь оцінювалась в 1 бал. Після виконання 4 завдань підраховувалась загальна сума балів. Найвища оцінка – 60 балів, відповідає високому рівню; 35-50 балів – середньому; менше 35 балів – початковому рівню лексичного розвитку дитини.

При обстеженні граматичної сторони мови було виявлено рівень володіння дітьми граматичними конструкціями, вмінням самостійно утворювати слова. Для цього пропонувались ігрові граматичні завдання на конструювання слів і речень.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Завдання №1. Розуміння граматичної структури.

Матеріал: ляльки, фігурки тварин, кубики. Вчитель-логопед промовляє фразу і просить дитину проілюструвати її зміст з допомогою іграшок. (Наприклад: поклади маленьку дитину спати; кішка піймана хлопчиком та інші). Всього пропонується 10 речень для розуміння. Правильна відповідь – 1 бал, неправильна – 0 балів.

Завдання № 2. Гра " Хто у кого?"

Матеріал: 10 картинок із зображенням тварин та їх дитинчат. Необхідно підібрати відповідні картинки і утворити форми множини називного і родового відмінків.

Правильне використання обох форм – 2 бали, незначне відхилення – 1 бал, невірна відповідь – 0 балів.

Завдання № 3. Побудова речень.

Дитині пропонуються 3 слова (іменники в називному відмінку та дієслово неозначеної форми), з яких вона складає речення (Наприклад: діти, гуляти, парк; акваріум, рибка, плавати та інші).

Після виконання усіх 3 завдань, направлених на виявлення рівня граматичних навичок, підраховується сума балів. Високий рівень – 50 балів; середній – 32 -49 балів; менше 32 балів – початковий рівень.

Вивчення звукової сторони мови. Для вивчення особливостей звуковимови використовувались предметні і сюжетні картинки, в назвах яких звуки знаходяться в різних позиціях.

Високому рівню розвитку звукової сторони відповідає правильна вимова усіх звуків, вміння диференціювати звуки, регуляція темпу мовлення та дихання;

Середній рівень – нестійкість та недостатня чіткість звуковимови та диференціації звуків;

Початковий рівень – дефекти у звуковимові, невміння диференціювати звуки, неправильне мовленнєве дихання та нездатність регулювати темп мови.

Вивчення рівня зв'язної мови. Для вивчення рівня зв'язної мови використовувалась методика "переказ тексту". Дітям пропонувалося прослухати невеликі за об'ємом оповідання або казки. Перекази записувалися і аналізувалися.

Високий рівень відтворення тексту – 10 балів;

Середній рівень – більше 5 балів;

Початковий рівень – менше 5 балів.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Отриманні дані проаналізовані, узагальнені та відображені у гістограмах (рис 1-4).

Рис. 1.Лексична сторона мовлення

Рис. 2. Граматична сторона мовлення

Рис. 3. Звукова сторона мовлення

Рис. 4. Рівень зв’язного мовлення

За результатами діагностики можна стверджувати, що у дітей відмічається несформованість та нестійкість мовномисленнєвої діяльності, знижена мовленнєва активність. Тому робота з розвитку мілкої моторики та координації рухів пальців повинна бути важливою частиною корекційно-навчальної роботи.

Працюючи з категорією дітей із ЗНМ, зіштовхнулись з проблемою недорозвитку тонких кординованих пальцевих рухів, вирішенню якої сприяє використання інноваційної методики – тістопластики.

Передаючи форму предмета, дитина активно діє усіма пальцями, а це впливає на розвиток мовлення. Ліплення тісно пов’язане з грою, так як об’ємні фігурки стимулюють дітей до ігрових дій з ними. Тістопластика дозволяє, крім корекційно-навчальних, вирішувати ряд корекційно-виховних завдань, таких як:

- самостійність та цілеспрямованість у виконанні роботи,
- посидючість та наполегливість,

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

- вміння довести роботу до кінця,

- акуратність.

Окрім того, робота з тістом комплексно впливає і на розвиток дитини:

- підвищується сенсорна чутливість;

- розвивається загальна ручна умілість, мілка моторика;

- формується уміння планувати роботу, вносити зміни;

- розвивається творчість дитини.

Тобто всі ті якості, які слабко виражені у дітей із загальним недорозвитком мовлення.

Використовуючи прийоми тістопластики у роботі з дітьми, поставили такі завдання:

- розвиток мілкої моторики, координації та тактильних відчуттів рук дітей;

- розвиток лексико-граматичної та фонетико-фонематичної сторони мовлення;

- формування навиків звуко-складового аналізу;

- створення умов для реалізації творчого потенціалу дошкільників;

- розвиток фантазії, уяви, мислення дошкільників.

Під час роботи з тістом задіюються зір, слух, тактильні відчуття. Продуктивна діяльність виступає як специфічний образний засіб пізнання дійсності, тому має велике значення для розумового розвитку дітей. У свою чергу розумове виховання дитини по’язане з розвитком мови.

Всі предмети, з якими діє дитина і які створюються нею в результаті продуктивної діяльності, виконують роль наочної опори для мовних вправ. При чому в даному випадку наочність представлена об’ємними предметами, а не ілюстративним матеріалом. Для дітей із ЗНМ ця обставина має велике значення.

Для того, щоб зацікавити дітей, замішували тісто у їх присутності. Давали можливість прийняти участь дітям: доторкнутись, понюхати, пом’яти, висловити своє враження про тісто (тверде чи м’яке, біле чи кольорове, холодне чи тепле, можна робити заглиблення, відірвати шматок, скачувати тощо). Крім того під час замішування промовляли з дітьми промовлянки, потішки.

Фото1-2. Замішування тіста

Тісто легко з’єднується з іншими матеріалами. Тому для розвитку мілкої моторики в процесі роботи використовуємо різний природний матеріал: жолуді, різноманітне насіння, кісточки тощо. Діти з великим задоволенням виконують вправи “Яблучко” – туге тісто розкачують тонким шаром (0,5см-1см) – дитина викладає з квасолі контур яблука, і заповнює нею весь контур; “Ялинка”– зеленому тісту надається форма ялинки і діти намистинками або бісером

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

його прикрашають; “Прикрасимо пиріг” – шматочок тіста – “пиріг” діти прикрашають горохом, квасолею, та іншими матеріалами.

Використання тістопластики на логопедичних заняттях дозволяє успішно розвивати мовленнєві засоби: збагачувати словник дітей новими словами, уточнювати значення слів, їх граматичні форми. Поступово в активний словник дітей вводити нові слова.

Тематику занять та матеріали добираються відповідно до лексичних тем, які передбачені програмою корекційно-виховної роботи. Так, вивчаючи тему “Осінь”, пропонується дітям зліпити листочки та плоди з різних дерев, гілочки калини та горобини; створити декоративне панно, з Фото 3. Осінні дари

використанням відбитків листочків та додаванням декоративних елементів.

Тема “Овочі-фрукти” дає простір фантазії. Кожна дитина виліпила свій улюблений фрукт чи овоч, доповнювала його деталями, а потім розповідала про свою роботу, послідовність її виконання. Крім того, з дітьми виготовлялись колективні роботи: “Ваза з фруктами”, “Кошик з овочами”. Колективна творчість дітей формує у них уміння планувати свою діяльність з врахуванням спільної мети, спонукає дітей висловлювати свої думки, відношення до роботи. В процесі безпосередньої роботи зверталась увага на правильність побудови речень дітьми, використання ними різноманітних граматичних форм.

Працюючи над темою “Звідки прийшов хліб” ліпили колоски, булочки, сушки, коровай. Їх використовували не тільки на логопедичних заняттях, але й у сюжетно-рольових іграх, театралізованій діяльності.

Фото 4. Матеріали до теми «Звідки прийшов хліб»

Тема “Посуд” також включала в себе прийоми тістопластики. Після слухання казки “Лисичка та журавель”, ліпили посуд для лисички та журавля, обіграли їх в ігровій ситуації. Маніпулюючи виготовленими власноруч предметами посуду, діти вчаться правильно вживати в мовленні присвійні прикметники, користуватися інтонаційними засобами виразності.

На заняттях широко використовуємо пальчикову гімнастику “Пальчики-вітаються”, “Білочка”, “Ми долоньки розітрем”; пальчикові ігри “Замок”, “Рибка плавала в ставку” ті інші (Додаток 4); масаж (Додаток 5), вправи для рук з предметами “Прокоти кульку по доріжці”, “Лабіринт”. У роботі з дітьми враховуємо їх бажання, настрій, можливості, інтереси. Заняття проводимо у спокійній атмосфері, під приємну музику, що сприяє релаксації та знімає напругу. Щоб підвищити інтерес вихованців до результатів своєї праці використовуємо ігрові мотивації. В кінці заняття пропонуємо обіграти свою поробку. Використання діалогічного мовлення у грі дозволяє не тільки розвивати мовлення дітей, але й полегшити спілкування один з одним, сприяє розвитку комунікативних та творчих здібностей.

У корекційній роботі активно приймають участь вихователі логопедичної групи. Педагоги проводять гурткову роботу по виготовленню виробів із солоного тіста за творами В.О.Сухомлинського, використовують виготовлені разом із дітьми поробки на різноманітних заняттях, під час різних режимних моментів. Діти не лише розвивають мілку моторику, але

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

й вчаться аналізувати різноманітні ситуації, знаходити оригінальні шляхи їх розв’язання, навчаються дарувати один одному компліменти, позитивно ставитися до навколишнього світу, творити добро тощо.

У тісній співпраці з вихователями було розроблено систему корекційно-відновлювальної роботи з використанням тістопластики відповідно до лексичних тем (табл.1.1).

Таблиця 1.1

Система корекційно-відновлювальної роботи з використанням тістопластики

Тематичний тиждень	**Тематика занять**	**Дидактичні ігри**	**Посібники з солоного тіста**	**Перетворювальна діяльність**
Я і дитячий садок	**1.Фантастичний «Муле-патат»** ***Мета:*** активізувати в мовленні дітей слова, що означають назви іграшок; познайомити із різновидом солоного тіста «муле-патат». Закріплювати властивості та якості тіста (м’яке,тепле,еластичне,приємне на дотик, кольорове…). Розвивати тактильні відчуття, дрібну моторику, фантазію. Виховати позитивне ставлення один до одного.	Дидактична гра «Перетворення м’ячика» (Додаток 1); Дидактична гра «Моя долонька»	Різнокольорове солоне тісто	1) Розфарбувати долоньки 2) Художня праця «Моя улюблена іграшка» (ліплення іграшок з «муле-патат»)
	2. Іграшковий карнавал ***Мета:*** Закріплювати практичне використання присвійних займенників та їх узгодження в роді та числі. Розвивати увагу та зорову пам'ять. Виховувати дбайливе ставлення до речей.	Дидактична гра «На гостинах у Катрусі» (Додаток 1); Дидактична гра «Якої іграшки не стало?» (Додаток 1)	Фігурки іграшок	Скласти пам’ятку «Я дбаю про свою іграшку»
	3. Магазин іграшок ***Мета:*** Вчити складати описову розповідь за зразком. Вправляти в умінні добирати іменники, прикметники відповідно до теми, вживати іменники зі зменшувально-пестливими суфіксами. Розвивати артикуляційний апарат.	Дидактична гра «Купи іграшку» (Додаток 1)	Фігурки іграшок	Придумати казку або оповідку «Моя іграшка найкраща»

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Вітаміни до столу	**1.Ходить гарбуз по городу** ***Мета:*** Закріпити в мовленні дітей узагальнююче слово «овочі» та його видові поняття. Вчити утворювати стійкі словосполучення типу «прикметник + іменник» та використовувати їх у мовленні. Розвивати уяву, мислення. Виховувати вміння слухати та чітко промовляти закінчення слів. **2.Овочевий магазин** ***Мета:*** вчити дітей утворювати відносно-присвійні прикметники. Закріплювати вживання іменників – назв овочів у Р відмінку множини та навчити узгоджувати числівники з іменниками. Розвивати пам'ять, увагу, виховувати тактовність та культуру поведінки. **3. Мій улюблений овоч** (складання описової розповіді) ***Мета:*** вчити дітей описувати овочі за зразком логопеда (за опорною схемою) називаючи найхарактерніші ознаки. Вправляти у вживанні прикметників. Розвивати зв'язне мовлення.	Дидактична гра «Впізнай та знайди гарбузових родичів» (Додаток 1) Дидактична гра «Продавець і покупець» (Додаток 1) Дидактична гра «Чарівна корзина»	Різнокольорові фігурки об'ємних геометричних фігур (овал, куля, конус …) Овочі з тіста Картина з тіста «Кошик з овочами»	Художня праця «Овочі з грядки» (ліплення овочів з «муле-патат») Сюжетно-рольова гра «Овочевий магазин» ЦУПЖ «Робимо салат»
З бабусиного кошика (фрукти, ягоди)	**1.Смачні вітаміни для кожної дитини** ***Мета:*** активізувати пасивну лексику по темі «Фрукти та ягоди». Вчити дітей вживати у мовленні іменники – назви фруктів та ягід у орудному відмінку множини, вправляти у підборі слів – ознак. Розвивати дрібну моторику; виховувати уважність, спостережливість. **2. Осінь щедра та багата дарує фруктів нам багато** ***Мета:*** Продовжувати вчити дітей змінювати слова (однину на множину) за зразком: один – багато. Вчити утворювати назви фруктів із зменшувально-пестливими суфіксами. Розвивати артикуляційний апарат. Виховувати активність, взаємодопомогу. 1. **3. Складання розповіді про фрукти** ***Мета:*** Продовжувати вчити дітей складати описові розповіді про фрукти (за схемою); вправляти у відгадуванні та поясненні описових загадок. Розвивати пам'ять, мислення, зв'язне мовлення. Виховувати вміння діяти за вказівкою.	Вправа «Яблучко» Дидактична гра «Пригощу я друга» (Додаток 1) Дидактична гра «Один – багато» Дидактична гра «Великий- маленький» (Додаток 1) Дидактична гра «Який фрукт я загадала?»	Тісто муле-патат, горох, квасоля, фрукти з тіста, площинні зображення склянок. Картина «Ваза з фруктами» Фрукти з тіста	Вивчити пісню Філіпенка «Яблучка» Художня праця «Ваза з фруктами» (ліплення сюжетної картини) Придумати загадки про фрукти

Осіння казка	**1.Ходить нашим краєм чарівниця осінь** ***Мета:*** Закріплювати знання дітей про ознаки осінньої пори. Вчити добирати до іменників прикметники та узгоджувати їх у роді та числі; утворювати присвійні прикметники. Розвивати мовне дихання, дрібну моторику, пам'ять. Виховувати спостережливість. **2. В гостях у щедрої осені** ***Мета:*** вправляти дітей у вживанні назв предметів з прикметниками (на пеньку, біля дерева, у кошику). Продовжувати вчити узгоджувальні, кількісні та порядкові числівники з іменниками. Познайомити з багатозначними словами. Розвивати мислення, пам'ять, увагу. Виховувати активність, пізнавальний інтерес.	Дидактична гра «З якого дерева листочок та плід» (Додаток 1) Дидактична гра «Осінні дари» Ігровий масаж «Горішок»	Листки та плоди виліплені з тіста, шнурівка Фігури грибів, плодів, дерев	Піший перехід до парку СХД «Щедрої осені дари для всієї дітвори»
Дім в якому ми живемо	**1.Наша рідна хата – затишком багата** ***Мета:*** розширити лексику іменниками, прикметниками даної тематики. Ввести узагальнююче поняття «будівельні професії». Вправляти іменні узгодження іменники з прикметниками, прислівниками. Закріплювати поняття «широкий – вузький». Розвивати просторові уявлення, мислення, пам'ять. Виховувати дбайливе ставлення до оселі. **2.Хто, хто в Теремочку живе?»** ***Мета:*** вчити дітей переказувати казку, використовуючи настільний театр. Вчити правильно будувати речення, самостійно вести діалог. Розвивати творчі та комунікативні здібності, артикуляційну моторику. Виховувати самостійність, доброзичливість, гостинність. **3. Нові меблі у нашій квартирі** ***Мета:*** поглиблювати уявлення дітей про облаштування кімнати, закріплювати узагальнююче поняття “меблі”, активізувати в мовленні іменники, прикметнники, вправляти у вживанні іменників з прийменниками : під, біля, над. Розвивати дрібну моторику, уяву.	Дидактична гра «Чарівні картинки» (Додаток 1) Настільний театр «Теремок» Дидактична гра «Чарівні картинки» (варіант ІІ) (Додаток 1)	Брусочки різного кольору, довжини та фактури Фігурки тварин із солоного тіста, декорації лісу Брусочки різного кольору, довжини та фактури	Читання вірша Н.Забіли «Збудували дім» Ігровий масаж «Сонячні промінчики», «Олівець» Драматизація музичної казки «Теремок» Пальчикова гімнастика «Теремок» (Додаток 4) Сюжетно-рольова гра “Нова квартира”

До бабусі Федори завітаємо (Посуд)	**1.У Федори гостювали** ***Мета:*** закріплювати знання дітей про посуд на основі вірша К.Чуковського “Федорине горе”. Вправляти в узгодженні прикметників з іменниками в роді та числі, утворені множини предметів від однини. Розвивати вміння висловлюватись чітко, зрозуміло у середньому темпі. Виховання бережного ставлення до оточуючих речей. **2. Переказ казки «Лисичка та журавель» з елементами драматизації** ***Мета:*** учити дітей переказувати казку. Збагачувати словник іменниками, прикметнниками, що характеризують зовнішність, риси характеру. Учити розрізняти та добирати слова, протилежні за значенням. Ввести в словник слова-назви старовинного посуду (глечик, макітра, казан...) Розвивати фонематичний слух, відпрацьовувати правильну вимову звуків [р], [л]. Виховувати вміння уважно слухати співбесідника.	Дидактична гра «Чого не стало?»; Дидактична гра «Пізнай на слух та відшукай» (Додаток 1)	Посуд з тіста	Етюд перед дзеркалом. Завдання: передати емоціями стан Федори,коли від неї втік посуд і коли повернувся Читання вірша Л.Вознюк “Так влаштований цей світ” (на озвучування) Колективна праця “Сервіз для звіряток”
Домашні тварини	**1.До бабусі на гостини** **Мета:** Поглиблювати та уточнювати знання дітей про свійських тварин. Учити утворювати іменники - назви дитинчат свійських тварин (корова-теля, кріль-кроленя, кінь-лоша, собака-цуценя тощо). Розвивати вміння підбирати однокореневі слова: кіт, котик, котеня, котячий ... Збагачувати прикметнниковий запас. Розвивати мовленнєве дихання, пам'ять, мислення. Виховувати вміння діяти за вказівкою. 1. **2. “Бабусине подвір'я”** **Мета:** вправляти дітей у правильному вживанні закінчень у формі родового відмінку однини та множини. Вчити утворювати дієслова від звуконаслідувальних слів: гав-гавкати, мявкати, ричати, мукати,хрюкати... Формувати вміння складати речення із заданими дієсловами. Розвивати мислення.	Дидактична гра «Яка тваринка заховалась?» (Додаток 1) Дидактична гра «Що кому дамо?» (Додаток 1) Дидактична гра «Де чий будиночок?» (Додаток 1)	Фігурки-мозаїки домашніх тварин Ігрове поле, фігурки тварин, предметні картки Фігурки тварин, “будиночки-букви” з тіста	Показ пальчикового театру “Киця”, “Коза”, “Песик”, “Кінь”(Додаток 4) Гра - пантоміма “Відгадай тварину”

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Зима. Зимові розваги	**1. Зима – чарівниця** **Мета:** закріплювати уявлення про зиму та її прикмети, уточнювати та активізувати словник по темі; формувати граматичну будову мовлення (утворення однокореневих слів, вживання прийменників); розвивати мовленнєвий слух, пам’ять, тактильну чутливість; створювати позитивно-емоційну атмосферу під час заняття; виховувати навики взаєморозуміння, самостійності.	Дидактична гра «Сніжинка» (Додаток 1)	Сніжинка, виготовлена з тіста	Мовно-рухлива гра «Заморожу»
	2. Зимова казка **Мета:** формувати цілісне сприйняття предмета, вчити правильно розташовувати готові форми, активізувати мовлення під час і після виконання завдання; розвивати мовленнєве дихання, увагу, координацію мовлення з рухом; виховувати навики взаємоповаги та співробітництва.	Дидактична гра «Веселий сніговик»	Круги трьох розмірів, різнокольорові ґудзики та шапки різних кольорів	Пальчикова вправа «Падає, падає сніг» (Додаток 4)
	3. Новий рік крокує по планеті **Мета:** закріпити навики словотворення, використання іменників у непрямих відмінках з прийменником, вправляти у вживанні особових займенників *він, вона в* різних відмінкових формах (у нього, у неї, йому, їй): розвивати м’язове відчуття, дрібні м'язи пальців; викликати емоційний відгук на спогади про родинні свята.	Дидактична гра «Прикрась ялинку» (Додаток 1)	Тісто «муле-патат» зеленого кольору, різнокольорові намистини	Мовна гра «Що буває на ялинці?»
Професії	**1. Світ професій** **Мета:** збагачувати знання дітей про світ професій; активізувати словник по темі; розвивати слухове та зорове сприймання, вербальну пам’ять, навички словотворення; виховувати повагу до людей праці.	Дидактична гра «Ким бути?» (Додаток 1)	Предмети повсякденного використання - посуд, меблі, іграшки, виготовлені з тіста	Пальчикова гра «Маленька друкарка» (Додаток 4)
	Екскурсія по місту **Мета:** вчити дітей складати оповідання за мнемотаблицями та власним досвідом; розвивати асоціативне мислення, здатність до творчих перевтілень, вміння фантазувати, розмірковувати, робити припущення; виховувати навики самостійності, ініціативності.	Дидактична гра «Професії на транспорті» (Додаток 1)	Пасажирський транспорт, виготовлений з тіста	Скласти розповідь за картиною «Транспорт міста»

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Птахи	**2. Пернаті наші друзі** **Мета:** формувати уявлення про перелітних та зимуючих пташок, граматичну будову мовлення (узгодження прикметників з іменниками в роді і числі, утворення прикметників і іменників із зменшувальними суфіксами), активізувати процеси переводу слів з пасивного до активного словника; розвивати увагу, пам'ять, виховувати бажання піклуватися про зимуючих птахів. **3. Птахи на гілці** **Мета:** формувати вміння складати описову розповідь про птахів за задумом; розвивати монологічне описове мовлення, увагу, пам'ять, уяву; виховувати бажання піклуватися про зимуючих птахів. **4. У бору та у діброві чуємо пташину мову** **Мета:** учити відгадувати загадки на основі виділення особливостей зовнішнього вигляду птахів, способу їхнього життя, робити узагальнення на основі спільних ознак; вправляти в умінні складати з частин ціле; розвивати дрібну моторику, просторові уявлення, пам'ять; виховувати, чуйність, дбайливе ставлення до живої природи.	Дидактична гра «Перелітні - зимуючі» (Додаток 1) Дидактична гра «Розкажи про пташку» (Додаток 1) Дидактична гра «Склади пташку» (Додаток 1)	Брусочки та геометричні фігури Фігури пташок Геометричні фігури, брусочки різного розміру	Українська народна гра «Зозуленька» Рухлива гра «Щебетали горобці» Пальчикова вправа «Пташиний базар» (Додаток 4)
Сім'я	**1. Тато, мама, я - дружна в нас сім´я** **Мета:** поповнювати словниковий запас дітей прикметниками належності (дідусин, татів, бабусин), вчити вживати іменники із суфіксами -уня (-уньо), -уся (-усь); розвивати координацію мовлення з рухами; виховувати повагу до старших виховувати повагу і любов до батьків. **2. Розкажи, дитино, про свою родину** **Мета:** вчити розповідати про себе, свою родину (за зразком, поданим логопедом),удосконалювати граматичну будову мовлення (узгоджувати рід та число іменників, засвоєння закінчень іменників у давальному відмінку): розвивати, дрібну моторику, тактильний аналізатор як канал сприймання; виховувати повагу та любов до близьких та прихильність до рідної домівки	Дидактична гра «Моя долонька, моя сім'я» (Додаток 1) Дидактична гра «У колі родичів не сумно» (Додаток 1)	Долонька, виготовлена з тіста Геометричні фігури та брусочки	Пальчикова гра «Моя сім´я» (Додаток 4) Мовно-рухлива гра «Разом з татом»

Дикі тварини	**1. Лісові мешканці** **Мета:** вчити дітей використовувати повне поширене речення при відповідях на запитання; закріплювати навички поділу слів на склади; розвивати логічне мислення, увагу, пам'ять, просторові уявлення; виховувати дбайливе ставлення до природи.	Дидактична гра «Лісова галявина» (Додаток 1)	Фігури тварин: вовка, білки, ведмедя, лисиці, дикого кабана, їжака, виготовлені з тіста	Пальчикова гра «Їде білка своїм возом» (Додаток 4)
	2. Прогулянка до лісу **Мета:** активізувати словник по темі; розвивати зв'язне мовлення; зорове сприйняття і увагу, координацію мовлення з рухом, тактильну чутливість; виховання любові та бережливого ставлення до природи.	Дидактична гра «Чарівна стежка» (Додаток 1)	Фігури тварин	Українська народна мовна гра «Була в лісі»
	3. **Пригоди звірят** **Мета:** розвивати фонематичний слух; вчити добирати слова з однаковим першим звуком, переказувати короткі оповідання і домислювати подальші події, розвивати загальні мовленнєві навички (звуковимова, чіткість дикції, інтонаційна виразність мовлення),виховувати навики співробітництва, взаємоповаги.	Дидактична гра «Магазин іграшок» Дидактична гра «Подарунки звірятам» (Додаток 1)	Фігури тварин	Інсценівка «Теремок»
Транспорт	**1. На землі, в повітрі, на воді** **Мета:** формувати уявлення про різні види транспорту: наземний, повітряний, водний; розвивати кмітливість, пам'ять та увагу, тактильну чутливість ; виховувати звичку дотримуватися правил дорожнього руху; формувати навички обережного поводження на вулиці.	Дидактична гра «Летить, пливе та по дорозі їде» (Додаток 1)	Брусочки різної довжини та кольору, геометричні фігури, виготовлені з тіста	Вправа на розвиток мовленнєвого дихання «Човники на річці»
	2. Їдемо ми, їдемо» **Мета:** уточнювати та активізувати словник по темі «Транспорт»; формувати уміння складати описові иср розповіді про різні види транспорту; розвивати зорову увагу та пам’ять; виховувати спостережливість, уміння слухати, зосередженість.	Дидактична гра «Міський транспорт» (Додаток 1)	Автобус, трамвай, маршрутне таксі, поїзд, виготовлені з тіста	Вивчити вірш А. Камінчука «Трамвайчик»
	3. **Подорож містом(правила дорожнього руху)** **Мета:** збагачувати та уточнювати словник по темі, вчити співвідносити мовленнєву форму опису дорожніх знаків з їх графічним зображенням; розвивати мислення, увагу та зорове сприйняття; виховувати самостійність, швидкість реакції, кмітливість.	Дидактична гра «Дорожні знаки» (Додаток 1)	Дорожні знаки та кружечки, виготовлені з тіста	Мовна гра «Можна чи не можна»

Хліб	**1. Хвала рукам, що пахнуть хлібом** **Мета:** Уточнювати та активізувати словник по темі, вчити дітей складати оповідання; розвивати асоціативне мислення, пам'ять, координацію мовлення з рухом; виховувати бережливе ставлення до хліба, повагу до професії хлібороба. **2. Хліб та каша – їжа наша** **Мета:** удосконалювати граматичну будову мовлення (узгодження іменника з числівником, вживання відмінкових закінчень); розвивати слухову увагу, дрібну моторику, творчу уяву.	Дидактична гра «Магазин для уважних» (Додаток 1) Дидактична гра «Спечи пиріжки та пригости друзів» (Додаток 1)	Хлібобулочні вироби з тіста Тісто «муле-петат»	Українська рухлива гра «Хлібчик» Скласти розповідь «Від зерна до короваю»

2.2. Використання готових посібників з тіста в логопедичній роботі

Цікавою формою роботи з дітьми є застосування готових посібників з солоного тіста у корекційній роботі. Дітям із ЗНМ важко пов’язувати слово з предметом або дією, сприйнятими тільки візуально. Коли ж дітям дати предмет в руки і запропонувати діяти з ним, то в таких умовах нові слова засвоюються значно швидше і добре запам’ятовуються. Саморобні посібники викликають у дітей позитивні емоції, і логопедичні заняття проходять з високою мотивацією.

Застосування готових посібників із солоного тіста передбачає безліч варіантів їх використання. Корекційна робота спрямовується на збільшення та активізацію словника, розвиток граматичних категорій, зв’язного мовлення, фонетико-фонологічних процесів, навчання дітей грамоті.

2.2.1. Розвиток лексико-граматичної сторони мови

Основними складовими логопедичного впливу на дітей із ЗНМ по розвитку лексико-граматичних категорій є робота з:

- уточнення значень слів, що активно використовуються дітьми в процесі спілкування;

- збагачення словникового запасу як шляхом накопичення нових слів, так і за рахунок умінь активно користуватися різними способами словотворення;

- розвиток і вдосконалення граматичного оформлення мовлення через оволодіння різними моделями синтаксичних конструкцій.

З метою реалізації даних завдань на кожному занятті з використанням тістопластики проводимо різноманітні ігри на збагачення словникового запасу дітей та корекцію аграматизмів. Зокрема, для правильного вживання непрямих відмінків іменників використовуємо такі ігри, як: “З якого дерева листочок та плід?”, “Чого не стало?”, “Веселий кухар”. Ці ігри також сприяють розвитку уваги, пам’яті, мілкої моторики дітей.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Фото 5-6. Гра “З якого дерева листочок та плід?”

Велике значення приділяємо розвитку просторових уявлень, закріпленню понять “довгий-короткий”, “широкий-вузький” тощо. З цією метою використовуємо гру “Чарівні картинки”. Ця гра являє собою розбірні картинки- мозаїки.

За завданням діти викладають різноманітні фігурки тварин, будинків, інші предмети. В процесі гри закріплюється використання прислівників та прийменників у мові, правильне вживання числівників, Фото 7. Картинки-мозаїки. орієнтування в просторі, діти аналізують будову, форму, та колір предметів. Гра супроводжується невеличкими віршованими творами (Додаток 3).

Для розрізнення та правильного вживання дітьми слів у однині та множині, утворення зменшувально-пестливих форм іменників та прикметників, використовуємо ігри “Один-багато”, “Великий-маленький”.

Навчанню дітей узгоджувати числівники з іменниками, правильно вживати відмінкові закінчення слугують такі ігри: “Спечи пиріжки”, “Спечи піцу” та пригости друзів.

Фото 8-9. Гра “Спечи пиріжки”

Роботу з дітьми на розвиток лексико-граматичних категорій спрямовуємо на розширення лексичних меж, активізацію пасивного словника дітей, правильне вживання різних частин мови та узгодження їх між собою у роді числі та відмінку, а також на накопичення моделей простих та більш складних речень (і, навіть, маленьких оповідань).

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

2.2.2. Розвиток фонетико-фонематичної сторони мовлення

Метод тістопластики використовуємо і на етапі автоматизації звуків у складах і словах. Найбільше задоволення викликає у дітей гра “Моя долонька”. Разом з дітьми виготовили “аплікаторний зліпок” їх долоньок з голчастою поверхнею, розфарбували їх.

Фото 10. Аплікаторний зліпок Фото 11. Гра “Моя долонька”

При включенні в корекційну роботу стимуляції рецепторних зон кистей обох рук посилюються тактильні відчуття. Стимуляція здійснюється при натисканні подушечками пальців до загостреної поверхні з одночасним проспівуванням звуків. Крім того, використовуємо “долоньки” під час формування навичок правильного відтворення слів різної складової структури.

Для навчання дітей визначати місце звука у словах граємо у гру “Чарівні доріжки”.

Гра “Склади слово із перших звуків” вчить дітей виділяти перші звуки із назв запропонованих предметів і складати із них слова.

При роботі з словами-паронімами готові вироби з тіста підказують дітям правильне слово.

Фото 12-13. Гра “Склади слово із перших звуків”

2.2.3. Розвиток зв’язного мовлення

Одним із засобів розвитку зв’язного мовлення є театралізовано-ігрова діяльність. Під час цієї роботи навчаємо дітей інтонувати різні типи речень, дотримуватись пауз в кінці речень, робити логічний наголос, виділяючи потрібне слово голосом, спонукаємо дошкільників говорити чітко, виразно, з необхідною силою голосу, використовуючи різноманітні вправи та завдання. У процесі занять формується мовна етика, збагачується словник дітей синонімами, прикметниками, прислівниками, що характеризують зовнішність, риси, поведінку людей і тварин.

А для того, щоб розвивати мовленнєві творчі здібності, спеціально створюємо ігрові ситуації, на основі яких діти починають складати власні сценарії.

Вихованці вчаться вживати в мові художньо-виражальні засоби. Своїм голосом, інтонацією висловлюють ставлення до того чи іншого героя, розігруючи народні та авторські казки, інсценізуючи оповідання та вірші. Діти розрізняють жанри художніх творів, запам'ятовують незнайомі до цього часу слова, отримують елементарні знання українського фольклору, у них формується оцінне ставлення до будь-якого художнього твору.

Підвищенню інтересу дітей до театралізованої діяльності сприяє самостійне виготовлення дітьми атрибутів і декорацій із солоного тіста для показу настільного, пальчикового театрів. З великим задоволенням діти самі придумують елементи для оздоблення фігурок. Крім цього разом з дітьми виготовлено “казкові” атрибути: чарівні пиріжки, молодильні яблука,

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

шапку-невидимку, чарівну паличку тощо. Вони сприяють розвитку фантазії, творчості, активності дітей у вигадуванні нових казкових сюжетів.

Фото 14. Виготовлення іграшок

Фото 15. Казкові герої до нас завітали

Також використовуємо готові сюжетні картини з солоного тіста “Казкове віконечко”, “Осіння галявина”, “В гостях у бабусі”, “Теремок”.

Фото 16-17. Сюжетні картинки

За допомогою таких картин діти складають описові розповіді, охоче переказують казкові сюжети, самі придумують казки з обраними героями. З такими посібниками вихованці активно беруть участь у мовному спілкуванні, навчаються правильно будувати фрази, самостійно ведуть діалог та переказують сюжети казок та оповідань з елементами драматизації. Використання діалогічного мовлення в таких іграх дозволяє не тільки розвивати мовлення дітей, але й покращити спілкування між собою, сприяє розвитку комунікативних та творчих здібностей.

Картина, до якої можна доторкнутись, розглянути під різними кутами не залишає байдужим нікого. Пропонуємо дітям осмислити події, представлені на картині, придумати свою історію про героїв, знайти місцезнаходження героїв на картині. Для цього використовуємо гру “Так-ні” за методикою ТРВЗ. Загадуємо об'єкт на картині, а діти за допомогою запитань знаходять його місцезнаходження, поступово звужуючи коло пошуку. Разом з дітьми придумуємо загадки, чистомовки, метафори про героїв картини.

Зашифровані прислів'я і приказки в об'ємних картинах з тіста залишаються в пам'яті дітей надовго.

2.2.4. Грамота

Важливою частиною корекційної роботи та підготовки дітей до школи є навчання грамоти. Тому цьому напряму роботи приділяємо значну увагу. Основними напрямками роботи є: ознайомлення дітей з словом, реченням, літерами, голосними та приголосними звуками, звуковий аналіз та синтез, навчання читанню складів та слів.

В процесі ознайомлення з літерами діти із задоволенням виготовляють їх з солоного тіста, що допомагає їм швидше запам'ятати, сформувати цілісну уяву про літеру. Для кращого засвоєння та диференціації голосних і приголосних звуків, літери на позначення голосних зафарбували у червоний колір, а приголосних – у синій.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Тверді приголосні виготовили з рифленою поверхнею, а м'які залишили гладенькими. Тим самим, створюючи, додаткову наочність для реалізації завдань корекції фонематичних процесів. Важливо те, що дитина спирається одночасно на декілька аналізаторів (зір, слух, тактильні відчуття). Це також має позитивний вплив на розвиток мовлення.

Група, у якій здійснюється корекційна робота, працює за методикою Л.Шелестової “Розвивальне читання”, що наштовхнуло нас на ідею виготовлення з солоного тіста ігор для навчання читання. Так для диференціації літер, що позначають голосні та приголосні звуки, виготовили гру “Знайди будиночок для літери”. Голосні літери “заселяємо” у червоний будиночок, а приголосні - у синій. Для закріплення знань про літери пропонуємо ігри “Букви в хованки всі грались…”, “Мисливці”, “Відшукайте, бо пропала…”.

Фото 18. Гра “Відшукайте, бо пропала…”

Для навчання поскладового читання граємо у гру “Чарівне печиво”. На квадратиках виліплені закриті та відкриті склади. Діти за завданням викладають із “печива” слова та читають їх.

Фото 19-20. Гра “Чарівне печиво”

Гра “Збери горішки для білочки” спонукає дітей відшукати тільки ті “горішки”, які у складі містять голосний “І”.

Щоб навчати дітей пригадувати слова із запропонованими складами, граємо в ігри “Яке слово заховалось?”, «Хто більше». Гра “Телеграф” сприяє розвитку складової структури слова.

Разом із дітьми виготовили із тіста фішки на позначення голосних та приголосних звуків, за допомогою яких навчаємось робити звуковий аналіз слів. Червоним кружечком позначаємо голосні літери, приголосні - синім. Це викликає неабиякий інтерес та зацікавлення до виконання завдань.

Важливе значення мають ігри, спрямовані на розвиток сприйняття і пізнавання предметів на дотик. Для розвитку цієї функції використовуємо ігри по типу “Чарівного мішечка”.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Фото 21-22. Гра «Загадкова скринька»

Заняття із застосуванням тістопластики створюють піднесений емоційний фон у дітей, що сприяє прояву різноманітних почуттів та емоцій: зняття напруги, почуттю задоволення, підвищення самооцінки, що благотворно впливає на корекційний процес. Такі заняття пожвавлюють спілкування дітей один з одним та з педагогом.

2.3. Результативність

Система корекційної роботи з використанням тістопластики впроваджувалась в практику роботи упродовж 2014-2015 навчальних років.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Переконатись у результативності та ефективності проведеної роботи допомогло вихідне діагностування дітей.

Аналіз отриманих даних. Отримані дані проаналізовані, узагальнені та відображенні у гістограмах (Рис. 5-8).

Рис. 5. Лексична сторона мовлення

Рис. 6. Граматична сторона мовлення

Рис. 7. Звукова сторона мовлення

Рис. 4. Рівень зв’язного мовлення

Порівняльний аналіз даних діагностування демонструє вагому динаміку у мовленнєвому розвитку дошкільників. На початку року мовленнєві навики у дітей групи сформовані значно нижче норми не тільки у якісних, але й у кількісних показниках.

Під час вихідного діагностування значно зросла кількість дітей із середнім та високим рівнями мовленнєвого розвитку. Завдяки використанню прийомів тістопластики у корекційній роботі покращилась та виправилась звуковимова у 99% дітей. Позитивним є те, що 69% вихованців групи мають високий рівень розвитку лексико-граматичної сторони мовлення, значно покращились навики комунікації. Суттєво зменшилась кількість дітей із початковим рівнем.

Така різниця свідчить про ефективність та результативність проведеної роботи. У дітей сформовані такі позитивні якості, як самостійність і цілеспрямованість у виконанні роботи, посидючість і наполегливість, уміння доводити роботу до кінця, акуратність.

Включення в систему корекційної роботи прийомів тістопластики сприяло покращенню словотворення, збагаченню як пасивного, так і активного словника, покращило фонематичний слух та стан звуковимови дітей.

Висновок. Проведене діагностування та спостереження за вихованцями дає змогу зробити висновок, що тістопластика дійсно є ефективним засобом формування мовленнєвих навичок. Крім того у дітей покращились увага, пам'ять, логічне мислення.

Таким чином, проведення логопедичних занять з використанням тістопластики позитивно впливають не тільки на розвиток мілкої моторики рук, але й сприяють формуванню мовленнєвих навичок, допомагають розвивати якості, необхідні для успішного навчання дітей в школі, а також для виховання та розвитку дитини в цілому.

Дані гістограм наочно доводять результативність розробленої та апробованої системи логопедичних занять з використанням посібників із солоного тіста у корекційній роботі з

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

дітьми із ЗНМ та ефективність запропонованих педагогічних умов.

Рекомендації. Проведене дослідження довело необхідність дотримання у цій роботі системності, послідовності, цілеспрямованості, а ткож взаємодії вчителя-логопеда з педагогами та батьками.

Дошкільний вік - найбільш важливий і відповідальний. Розвиток мілкої моторики та координації пальців рук — один з аспектів всебічного розвитку дітей. Систематичне тренування пальцевої моторики стимулює загальний розвиток дитини.

Працюючи з дітьми із порушенням мовлення прийшли до висновку, що роботу з розвитку мілкої моторики засобами тістопластики, потрібно починати якомога раніше. Вихователям особливу увагу рекомендую звертати на попередження мовленнєвих порушень. Педагог має створити такі умови, використовувати такі методи та прийоми, які б давали дитині змогу відображати свою неповторність, індивідуально розвиватись, самовдосконалюватись, задовільняти свою цікавість, успішно налагоджувати міжособистісні стосунки. Це основна умова успішного виховання та навчання.

Упровадження інноваційної розробки

Система роботи з використання тістопластики у корекційній роботі із дітьми із ЗНМ реалізовувалась на базі групи №12 “Казкарики” впродовж 2014-2015рр.

Результатом проведеної роботи стало:

- Ознайомлення з теоретичним та практичним досвідом використання тістопластики в корекції мовленнєвих порушень, що дало змогу збагатити та систематизувати знання з даного питання; підвищити рівень володіння методами, прийомами та засобами розвитку мілкої моторики та корекційної роботи.

- Розроблено та реалізовано систему ігор з використанням тістопластики для корекції мовленнєвих порушень, вдосконалення кординації рухів, розвитку мілкої моторики та творчих здібностей дошкільників.

Отже, всі поставлені завдання виконані. Отримані результати є значимими. Однак, проблема, яка вирішувалась у даній розробці багатоаспектна і є можливість для продовження дослідження.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні.- Київ: Ред.журн. ”Дошкільне виховання”, 1999.

2. Логопедия: методические традиции и новаторство» Под ред. С.Н.Шаховской, Т.В.Волосовец. - Москва-Воронеж: 2003 год.

3. Богуш А.М. Мовленнєвий розвиток дошкільника від народження до семи років /А.М.Богуш.-К.:Слово,2004.-376с.

4.Миронова С.А. Развитие речи дошкольников на логопедических занятиях. - М.: Просвещение,1991 год.

5.Халезова Н.Б. Народная пластика и декоративная лепка в детском саду.: Пособие для воспитателя/Н.Б.Халезова.- М.: Просвещение, 1984.-196с.

6. С.Шанина, А.Гаврилова Играем пальчиками-развиваем речь. Дом XXI век. Рипол Классик, М. 2011г.

7. Развиваем мелкую моторику у детей. Ермакова И.А.- Спб: ИД Литера, 2008 г.

8. Яловська О.О. Пальчики дошкільнят: розвиваємо руку-розвиваємо мозок. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. - 228с.

9. Игры в логопедической работе с детьми: Кн.Для логопеда. Ред.-сост. В.И. Селиверстов. - М.: Просвящение, 1987г., стр.3

10. Савіна Л.П.Пальчикова гімнастика для розвитку мовлення дошкільнят.- Київ: Школа,

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

2002.

11. Хоменко В.А. Соленое тесто. Шаг за шагом/В.А.Хоменко.-Харьков: Книжный клуб семейного досуга, 2007.- 64с.

12. Цвынтарный В.В. Играем пальчиками и развиваем речь.- Санкт-Петербург: Лань, 1997.

13.Узорова О.,НефьодоваО. Пальчикова гімнастика.- Київ: Школа, 2003.

14. ТурчинаЮ.В.Абетка-логопедка.Готуємось до школи.-Х.:ПП Торсінг плюс, 2009

Додаток 1

Дидактичні ігри з використанням готових посібників з солоного тіста

Дидактична гра «Перетворення м’ячика»

Ігрове завдання: активізувати в мовленні дітей слова, що означають назви іграшок. Закріплювати властивості тіста (м’яке, еластичне, приємне на дотик, кольорове…). Розвивати тактильні відчуття, дрібну моторику, уяву. Виховувати бажання допомагати одне одному.

Ігрові правила: обстежити м’ячика та перетворити його на іншу іграшку.

Ігровий матеріал: різнокольорове солоне тісто .

Хід гри

Вчитель-логопед пропонує дітям відгадати загадку:

Хоч буваю часто битий,

Але зовсім не сердитий,

Я стрибаю, веселюся,

Чи вгадали, як я звуся ? (м’яч)

Кожна дитина отримує різнокольорового м’ячика, педагог пояснює , що м’ячики «чарівні», виготовлені з тіста. Діти обстежують їх і розповідають про свої відчуття. Потім пригадують які ще іграшки знають і перетворюють м’ячика на іграшку, яка подобається.

Результат гри: діти закріплюють якості та властивості тіста.

Дидактична гра «На гостинах у Катрусі»

Ігрове завдання: Закріплювати в мовленні дітей навички використання присвійних займенників МІЙ, МОЯ, МОЄ та узгодження їх з іменниками в роді та числі . Розвивати увагу, пам'ять. Виховувати тактовність та культуру поведінки.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Правила гри: відгадати загадку та обрати відповідну іграшку, пояснивши, чию іграшку бере.

Ігровий матеріал : фігурки іграшок (м'яч, барабан, лялька, ведмідь, дзиґа…)

Хід гри

Вчитель-логопед. Діти, нас сьогодні запросила на гостини дівчинка Катруся. Тож давайте виберемо подарунки для неї і підемо в гості. А ось які подарунки ми візьмемо з собою, я хочу, щоб ви відгадали .

(На столі під серветкою сховані іграшки – відгадки до загадок)

І танцюю, і гуде, З нею так я буду грати :

І сміється дзвінко, Вранці буду годувати

Вона бігає, співає, І гуляти поведу,

І дзижчить, як бджілка *(дзига)* Потім в ліжко покладу *(лялька)*

Хоч буваю часто битий, Звір забавний, зшитий з хутра,

Але зовсім не сердитий, Є і лапи, є і вуха,

Я стрибаю, веселюся, Медом любить ласувати,

Чи вгадали, як я звуся ? *(м'яч)* Взимку у барлозі спати *(ведмідь)*

Люблять мене, поважають ,

Та б'ють мене, коли грають *(барабан)*

Тепер, коли є у нас подарунки, можемо йти до Катрусі. Але спочатку кожен візьме і понесе ту іграшку, яку він відгадав. А взяти можна лише тоді, коли ви скажете, чию іграшку ви берете.

Наприклад : Це моя лялька. Це мій м'ячик тощо.

Результат гри: діти правильно називають присвійні займенники та узгоджують їх з іменниками у роді та числі.

Дидактична гра «Якої іграшки не стало?»

Ігрове завдання: активізувати процеси переводу слів з пасивного до активного словника (за темою); активізувати дієслівний словник. Сприяти розвитку зорової уваги та пам'яті. Виховувати активність.

Правила гри: вказати, яка іграшка зникла та пояснити, що вона може робити.

Ігровий матеріал: п'ять - шість іграшок з тіста.

Хід гри

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Педагог виставляє на столі іграшки, називає їх та пропонує запам’ятати. Діти заплющують очі і педагог забирає одну іграшку. Діти, відкривши очі, називають, яку іграшку забрали. Педагог пропонує пригадати, якого кольору іграшка та що нею можна робити. За кожну правильну відповідь діти отримують кольорові фішки.

Результат гри: діти запам’ятовують іграшку, що зникла, називають її колір та дію, яку з нею можна виконувати.

Дидактична гра «Купи іграшку»

Ігрове завдання: вчити дітей використовувати повне поширене речення, відповідаючи на запитання та описуючи предмет (іграшку) . Вправляти дітей в узгодженні слів у реченні та вживанні іменників зі зменшувально-пестливими суфіксами. Виховувати активність і самостійність.

Правила гри: обрати іграшку з мішечка та описати її, запам’ятати та повторити сказане попередньою дитиною.

Ігровий матеріал: «чарівний мішечок», фігурки іграшок з тіста.

Хід гри

Педагог пропонує дітям уявити, що вони вирушають у магазин іграшок за покупками . Щоб купити іграшку, потрібно опустити руки в мішечок і навпомацки визначити, яку іграшку обрав. Спочатку говорить перший гравець: «Я збираюсь купити в магазині іграшку – зайчика». Наступний гравець повторює все сказане попереднім і додає своє . Так гра триває доти, поки кожна дитина не назве свою іграшку. Кожен наступний гравець перед тим, як скаже про свою покупку, повинен повторити в правильній послідовності все, що збираються купити гравці, які говорили до нього.

Результат гри: діти правильно будують речення, описуючи іграшки; уважно слухають товаришів.

Дидактична гра “ Впізнай та назви гарбузових родичів”

Ігрове завдання: вправляти дітей у відгадуванні загадок про овочі; вчити виділяти особливості вигляду овочів, вживати назву овоча разом зі словом-ознакою, узгоджуючи прикметнник з іменником, розвивати уяву, образне мислення.

Правила гри: відгадавши загадку, обрати потрібну фігуру, пояснити свій вибір та підібрати слова-ознаки до назв овочів.

Ігровий матеріал: різнокольорові фігурки об'ємних геометричних фігур із тіста (овал, куля, конус ...), гарбуз з пап'є-маше.

Хід гри

Педагог пропонує дітям допомогти Гарбузові відшукати родичів. Для цього потрібно відгадати загадку про овоч, знайти схожу на нього фігуру та пояснити, чому вибрали саме її.

Царівна в неволі Довгий, зелений -

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

У темній коморі.
А коси надворі,
На вільнім просторі.
(Морква)

З мене шкурку всі деруть,
Мене варять, мене труть,
Пироги з мене печуть,
Відгадайте, хто я є.
(Картопля)

Ми цукрові, ми кормові
Є брати у нас столові.
Ми зросли в полі рядами,
Люди звуть нас …
(буряками)

Добрий солоний,
Добрий і сирий.
Хто він такий?
(Огірок)

Сидить баба на грядках,
Вся закутана в хустках.
(Капуста)

Ці плоди — круглі, пишні
І червоні, наче вишні,
Сонце люблять над усе.
Їх не можна не любити
Відгадайте, хто це діти?
(Помідори)

Потім гарбуз пропонує розглянути його родичів та пригадати, якими бувають правжні овочі та назвати всі їх якості.

Огірок який ? - довгий, зелений, твердий, хрумкий, смачний …

Помідор який ? - - червоний, круглий, соковитий …

Капуста яка ? - велика, кругла, хрумка, тверда …

Картопля яка ? - …

Морква яка ? - …

Результат гри: діти підбирають слова-ознаки до назв овочів та узгоджують прикметнники з іменниками.

Дидактична гра “ Продавець і покупець”

Ігрове завдання: вчити дітей використовувати повне поширене речення, відповідаючи на запитання. Закріплвати вживання іменників — назв овочів у родовому відмінку множини та навчати узгоджувти числівнники з іменниками. Розвивати діалогічне мовлення та культуру поведінки.

Правила гри: звертатися до продавця чемно, не штовхатися у магазині, уважно

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

слухати товаришів і не купувати різні овочі.

Ігровий матеріал: овочі з тіста.

Хід гри

Педагог пропонує дітям приготувати обід. Діти пригадують, які овочі потрібні для приготування борщу та відправляються в " Овочевий магазин", щоб купити не один, а декілька кілограмів овочів. Педагог звертає увагу на культуру поведінки в магазині.

Покупці звертаються до продавця:

- Дайте мені, будь ласка, два кілограми помідорів.

- Дайте мені, будь ласка, п'ять кілограмів картоплі.

- Дайте мені, будь ласка, один кілограм цибулі.

(Діти купують моркву, капусту, буряки тощо).

Спочатку роль продавця викунує вчитель-логопед, а потім дитина.

Результат гри: діти правильно будують речення, узгоджують числівники з іменниками.

Дидактична гра " Пригощу я друга"

Ігрове завдання: закріплювати навички розуміння та практичного використання в мовленні іменників та прикметників в орудному відмінку однини та множини.

Правила гри: вибрати фрукт чи ягоду та пригостити гостя.

Ігровий матеріал: фрукти та ягоди з тіста, площинне зображення саду та банок із соком.

Хід гри

Педагог звертає увагу, що до дітей завітало Малятко-Здоров'ятко. Послухайте, що він про себе розповідає: " Я — хлопчик, дуже люблю фрукти та ягоди, у них багато вітамінів. Я ніколи не хворію, тому мене всі називають Здоров'ятком".

Педагог пропонує дітям вибрати фрукти або ягоди та пригостити свого нового друга.

Наприклад: Я пригощу свого друга яблуком.

Я пригощу друга вишнями …

- Яким соком ми будем пригощати взимку?

Виноградним Вишневим

Сливовим Грушевим

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Яблучним Малиновим

Результат гри: діти правильно будують речення, вживать потрібні іменникові та прикметнникові закінчення.

Дидактична гра “ Один — багато”

Ігрове завдання: вчити дітей розрізняти та правильно вживати слова в однині та множині; впрявляти у чіткій вимові слів. Розвивати розуміння мови, слухову і зорову увагу та пам'ять.

Правила гри: обрати та правильно назвати відповідну кількість фруктів, визначити перший звук у назві фрукта.

Ігровий матеріал: фрукти виліплені з тіста

Хід гри

На столі розкладені фрукти із тіста. Вчитель-логопед називає будь який фрукт у однині або множині, дитина підбирає відповідну кількість і пояснює свій вибір, називає фрукт та визначає перший звук у ньому.

Результат гри: діти правильно називають фрукти в однині та множині, виділять перший звук у словах.

Дидактична гра «Великий-маленький»

Ігрове завдання: вчити дітей утворювати слова зі зменшувально-пестливими суфіксами та узгоджувати їх у роді, числі та відмінку, придумувати речення із цими словами. Розвивати фонематичний слух, дрібну моторику. Виховувати активність, пізнавальний інтерес.

Правила гри: уважно прослухати вірш і сказати, що було зроблено неправильно. Підібрати та правильно назвати фрукти.

Ігровий матеріал: фрукти з тіста, іграшкове кошеня.

Хід гри

Педагог знайомить дітей з кошеням і пропонує допомогти йому зварити компот. Послухайте уважно історію і скажіть, що кошеня зробило неправильно

Кошеня компот варило, Цибулину й п’ять морквин,

Дуже лапки натомило: Ще й скришило залюбки

Узяло відро води, Два червоні буряки.

Солі вкинуло туди, Добре все було б, та от

Одинадцять картоплин, Вийшов борщ, а не компот.

Виправте кошеня й розкажіть із чим будете варити компот. Дитина бере на столі фрукт і розповідає, який він великий чи маленький та відповідно придумує речення.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Наприклад: Я буду варити компот із яблуками та сливочками.

Результат гри: діти залежно від розміру фруктів утворюють слова зі зменшувально-пестливими суфіксами.

Дидактична гра «З якого дерева листочок та плід ?»

Ігрове завдання: уточнювати та закріплювати знання дітей про дерева; вчити утворювати присвійні прикметники та вживати словосполучення «іменник - прикметник» у родовому відмінку однини та множини. Розвивати увагу, пам'ять, дрібну моторику , зв’язне мовлення. Виховувати вміння слухати та чітко промовляти закінчення слів.

Правила гри: знайти до кожного дерева відповідний листочок та плід, з’єднати їх та скласти розповідь.

Ігровий матеріал: зображення дерев, листки та плоди виліплені з тіста, шнурівка.

Хід гри

Педагог: - Сьогодні на вулиці сильний вітер. Подів вітер, всі листочки та насінинки розлетілись. Пропоную вам вибрати дерево та знайти листочок і насінинку, які йому належать та з’єднати їх мотузочкою. Пояснити свій вибір (у мене листочок клена – кленовий листочок). Дитина уявляє себе деревом і від його імені складає розповідь.

Результат гри: діти знаходять листя та плоди дерев, правильно вживають присвійні прикметники та узгоджують їх з іменниками, складають творчі розповіді.

Дидактична гра «Чарівні картинки»

Варіант І

Ігрове завдання: формувати вміння правильно вживати в мовленні прислівники та прийменники; розвивати просторові уявлення, дрібну моторику, закріплювати поняття «довгий - короткий», «широкий - вузький»; закріплювати вміння дітей складати ціле з частин. Виховувати активність, самостійність пізнавальний інтерес.

Правила гри: побудувати предмет про який йдеться у вірші, розповісти про послідовність виконання роботи, скласти розповідь.

Ігровий матеріал: брусочки різного кольору довжини та фактури, геометричні фігури.

Хід гри

Педагог пропонує розглянути різноманітні брусочки і сказати, що з них можна збудувати. Тоді пропонує послухати вірш і викласти той предмет, про який йдеться у вірші

У лісі зайчик заблукав,

Собі хатинку він шукав.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Ти зайчика врятуй,

Для нього хатку ти збудуй .

Діти будують будинок для зайчика та розповідають про послідовність виконання своєї роботи, які елементи використовують.

- Якщо це будинок зайчика, то де він побудований? *(в лісі)*

- Що ще потрібно зробити, щоб було видно, що це ліс? *(дерева, ялинки, гриби).*

Діти створюють сюжетну картинку і складають розповідь .

Результат гри: діти описують викладений предмет, правильно вживають в мовленні прийменники та прислівники, придумують розповідь.

Варіант ІІ

Хід гри

Педагог розповідає дітям, що сім’я ляльки Оленки отримала нову квартиру. І пропонує дітям виготовити меблі для ляльок. Діти відгадують загадки і викладають з брусочків відповідні меблі.

На чотирьох ногах стою,
Ходити зовсім я не можу,
Коли ти стомишся гуляти,
Лягай на мене відпочивати (ліжко)

Вона велика, дерев’яна,
В неї одяг свій я закриваю,
Його від пилу захищаю
(шафа)

З головою він накритий
Несуть йому їсти й пити.
Та він страви не вживає -
Все хтось інший поїдає (стіл)

Я чотири ніжки маю,
Та ходити не бажаю.
Руки й голова відсутні,
Зате спинку маю кутню (стілець)

Діти розповідають про послідовність виконання своєї роботи, де у кімнаті вони розмістять ці меблі, для чого потрібні ті чи інші меблі.
Результат гри: активізується словник з даної теми, діти правильно вживають іменники з прийменниками, розвивається дрібна моторика.

Дидактична гра «Пізнай на слух та відшукай»

Ігрове завдання: вчити дітей запам’ятовувати та називати посуд, про який йдеться у вірші, розрізняти та правильно вживати слова в однині та множині. Розвивати фонематичний слух, слухову та зорову увагу, пам'ять . Виховувати бережливе ставлення до оточуючих речей.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Правила гри: після прослуховування вірша знайти відповідний посуд на столі та назвати його в однині та множині. Скласти речення із цим посудом.

Ігровий матеріал: посуд з тіста.

Хід гри

На столі розкладений різноманітний посуд. Педагог читає вірш «Час обіду підійшов» і пропонує дітям уважно послухати та знайти на столі посуд, про який йдеться у вірші

Час обіду підійшов,
Сіла лялечка за стіл.
А із нею друзі сіли,
Бо теж їсти захотіли.
Киця їсть із блюдечка,
Собачка їсть із мисочки,
Ведмедик п’є із чашечки,
Їжак їсть із тарілочки,
А лялечці Маші ,
Повний горщик каші.

Діти знаходять відповідний посуд, і називають його в однині і множині.

Результат гри: діти правильно вживають назви посуду.

Дидактична гра «Яка тваринка заховалась?»

Ігрове завдання: поглиблювати та уточнювати знання дітей про свійських тварин. Вчити утворювати назви дитинчат свійських тварин, підбирати спільнокореневі слова. Закріплювати вміння дітей складати ціле з частин, розвивати дрібну моторику, слухову та зорову увагу та пам’ять.

Правила гри: відгадати загадку та викласти зображення відповідної тварини з частинок, назвати її дитинчат.

Ігровий матеріал: фігурки-мозаїки домашніх тварин.

Хід гри

На столі розкладені розбірні частинки тварин. Педагог читає вірш

На подвір’ї гамір, сміх,
Подвір’я кличе нас усіх.
Хто на подвір’ї живе ? Відгадай
Загадку слухай, відповідай .

Діти відгадують загадки, і викладають відповідну тваринку, називають її дитинчат та розповідають яку користь вона приносить людині.

Результат гри: діти самостійно викладають фігурки домашніх тварин, називають дитинчат та знають, яку користь вони приносять людям.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Дидактична гра «Що кому дамо?»

Ігрове завдання: вправляти дітей у правильному вживанні закінчень іменника у формі давального відмінка однини. Збагачувати дієслівний запас, розвивати розуміння мови, виховувати любов до тварин.

Правила гри: обрати до кожної тварини відповідну картку з їжею та назвати дії, які може виконувати тварина.

Ігровий матеріал: ігрове поле, фігурки домашніх тварин, предметні картки з їжею для тварин.

Хід гри

- Уявіть, що ми приїхали в гості до бабусі Одарки та дідуся Панаса. Яких тварин ми побачили на подвір'ї ? Діти називають тварин, підбирають картинку з їжею та називають, чим будуть пригощати тварин.

Наприклад : Корівці я дам трави.

Потім діти розповідають, що вміє робити кожна з тварин (Корова – пасеться , мукає, дає молоко…) Перемагає той, хто швидше утворить пари та правильно назве дієслова.

Результат гри: діти знають, чим харчуються домашні тварини, правильно вживають іменникові закінчення; називають, що можуть робити тварини .

Дидактична гра «Лісова галявина»

Ігрові завдання: вчити дітей використовувати повне поширене речення при відповідях на запитання, розвивати логічне мислення, увагу, пам'ять, виховувати дбайливе ставлення до природи.

Правила гри: фігура виставляється на ігрове тло після правильної відповіді.

Ігровий матеріал: фігури тварин, виготовлені з тіста, ігрове тло з ілюстраціями.

Хід гри

І варіант.

Діти відповідають на запитання та виставляють тварину на ігрове тло.

- Хто із звірів всю зиму спить?

- Хто живе у дуплі?

- Хто змінює літню шубку на зимову?

- Для кого лісники готують сіно?

- Для кого слід готувати жолуді?

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

- Хто плутає сліди, тікаючи від хижаків?

ІІ варіант.

Дітям пропонується прослухати вірш, викласти тварин, запам’ятати їх. Логопед закриває фігурки тканиною, діти пригадують та називають те, що вони бачили.

Хто пригадав, отримує фішку. Гра триває доти, доки гравці не пригадають всі тварини.

Переміг той, хто пригадає більше назв тварин.

Білка звірям всім на втіху
Роздає смачні горіхи:
Лисичці-сестричці,
Горобцю, синиці,
Ведмедику товстоп'ятому,
Зайчику вухатому,

Вовчику хвостатому,
Кому в хатинку,
Кому в лапку,
Кому в воло –
Всі задоволені!

ІІІ варіант

Логопед загадує загадку, а потім пропонує дітям знайти фігурку та описати її самостійно. Хто виконав завдання правильно – залишає фігурку тварини у себе. Переміг той, у кого більше фігурок.

Сірий, ікластий,
Хоче вівцю вкрасти.
(Вовк)

Влітку медом ласував,
Досхочу малини мав.
А як впав глибокий сніг,
Позіхнув і спати ліг.
(Ведмідь)

Я веселенький звірок,
Плиг з ялинки на дубок.
(Білка)

Я руда, низького росту,
Хитра я і довгохвоста.
На курей я вельми ласа –
В них таке смачненьке м'ясо…
Вовку-брату я сестриця,
А зовуть мене…
(Лисиця)

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Гостроносий і малий,
Сірий, тихий і незлий.
Весь із тонких голочок.
Як він зветься?...
(Їжачок)

Довговухий пострибайчик.
Відгадайте, хто це?
(Зайчик)

Результат: діти правильно відповідають на запитання, відгадують загадки,

описують тварину самостійно.

Дидактична гра «Чарівна стежка»

Ігрові завдання: учити дітей будувати поширені речення; розвивати просторові уявлення; виховувати інтерес до тваринного світу.

Правила гри: відповідь на запитання давати повним реченням

Ігровий матеріал: фігурки тварин, виготовлені з тіста, «Чарівний килимок»

Хід гри

Логопед разом з дітьми розміщують на килимку фігури тварин, створюючи сюжетний малюнок. По сюжетному малюнку діти дають відповідь на запитання педагога, складають розповідь.

- Скажи, хто у лівому верхньому кутку?

-У лівому нижньому?

-У центрі малюнка?

-Зверху посередині?

- Знизу посередині?

-У правому нижньому кутку?

-У правому верхньому кутку?

Результат: діти дають відповідь на запитання реченням.

Дидактична гра «Магазин іграшок»

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Ігрові завдання: закріплювати навички поділу слів на склади, розвивати психічні процеси: пам'ять, мислення, уяву; виховувати зосередженість.

Ігровий матеріал: фігурки тварин, виготовлені з тіста.

Правила гри: бере фігуру той, хто дає правильну відповідь.

Хід гри

На «полицях» магазину виставлені іграшки.

- Кожен з вас може купити іграшку, якщо правильно виконає завдання: назва цієї іграшки має один склад.

Той, хто називає правильно, бере фігуру собі. Після того, як усі іграшки з односкладовими назвами розкуплять, пропонується придбати іграшки, назви яких містять 2 склади, потім – 3 склади.

- А чому залишилась черепаха?

Переміг той, у кого найбільше картинок.

Результат: діти визначають кількість складів у слові.

Дидактична гра «Подарунки звірятам»

Ігрові завдання: розвивати фонематичний слух; вчити добирати слова з однаковим першим звуком, переказувати короткі оповідання і домислювати подальші події, виховувати навики співробітництва, взаємоповаги.

Ігровий матеріал: фігури тварин, виготовлені з тіста.

Правила гри: перемагає той, хто утворить перший усі ланцюжки, серед котрих буде найдовший.

Хід гри

Дітям пропонується прослухати розповідь, переказати її і придумати продовження.

- Крокодил Гена провів відпустку в Африці. І звідти привіз своїм друзям – лісовим звіряткам – багато різних подарунків. Кожному подарував такий предмет, назва якого починається з такого ж звука, як і ім’я тваринки.

На столі розміщені смужки, на кожній смужці окрема тварина, до котрої діти добудовують ланцюжок з предметних картинок.

Перемагає той, хто утворить перший усі ланцюжки, серед котрих буде найдовший.

Лисеняткові – лопатку, лижі, ласощі;

Цуценяткові – цукерки, циркуль, цеберко.

А що подарував крокодил Гена вовчатам, борсукові, козеняті…

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Результат: діти визначають перший звук у слові, переказують розповідь.

Дидактична гра «Розкажи про пташку»

Ігрові завдання: формувати вміння складати описову розповідь про птахів за задумом; розвивати монологічне описове мовлення, *розвивати увагу, пам'ять,* виховувати любов до рідної природи.

Правила гри*:* дитина вибирає фігуру пташки, знаходить її зображення на картині, складає оповідання – опис по зразку.

Ігровий матеріал: картина із зображенням зимуючих птахів, які добре відомі дітям; мнемотаблиці; фігури пташок, виготовлені з тіста.

Хід гри

Діти роздивляються картину, називають пташок, які на ній зображені, пригадують, що в мороз і в хуртовину птахи замовкають, настовбурчують пір'я, ховаються у затишні місця, чим харчуються узимку, як люди допомагають птахам. Потім виставляються фігури пташок.

- До нас в гості прилетіли пташки, кожен з вас візьме собі пташечку, назве її, знайде на картині, розкаже про неї.

Словесний матеріал для гри:

У мене пташка горобець. Горобці цілий рік живуть поряд з людиною. Горобці – це зимуючі птахи. Горобець – птах невеличкого розміру. У нього маленький чорний дзьобик, сіре з коричневим забарвленням пір'я, темні тоненькі лапки. Горобець – пташка жвава, непосидюча, товариська. Горобці літають зграйками і весело цвірінькають. Ми бачили, як горобці прилітали до нашої годівниці та їли там крихітки хліба.

Дятел – зимуючий птах. Він не відлітає восени у вирій. Дятел – птах середнього розміру. Він дуже красивий, строкатий. У нього на голівці червона «шапочка», світлий у темну крапочку животик, а спинка та крила – темні. У дятла надзвичайно міцний і гострий дзьоб, яким він довбає кору дерев. Так дятел знаходить собі поживу - черв'яків, жуків та зберігає життя деревам. Тому дятел дуже корисний.

Діти уважно вислуховують розповідь їх товариша, а потім можуть доповнювати або уточнювати її.

Результат: діти складають оповідання про пташок за мнемотаблицями.

Дидактична гра «Перелітні — зимуючі»

Ігрові завдання: формувати уявлення про перелітних та зимуючих пташок, вчити

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

утворювати дієслова від звуконаслідувань; розвивати уяву, дрібну моторику; виховувати бажання піклуватися про зимуючих птахів.

Правила гри: складати описову розповідь по схемі (запитанням)
Ігровий матеріал: брусочки, геометричні фігури, виготовлені з тіста.

Діти розподіляються на дві групи. Перша група будує для перелітних пташок шпаківню, для зимуючих – годівничку, викладають пташок з геометричних фігур, у шпаківню - перелітніх, у годівничку - зимуючих. (*Шпак — перелітний птах, восени він відлітає у вирій. Горобець — зимуючий, залишається зимувати в нас.*)

- А чи хотіли б ви хоч на хвилинку стати птахом? То ж давайте уявимо себе птахами і розкажемо про себе від імені птаха. Опишемо зовнішній вигляд, особливості будови тіла (з яких частин складається тіло: голова, тулуб, лапи, крила, хвіст).

Запитання для опису

— Як пересувається?

— Чим живиться?

— Де мешкає?

— Яку користь приносить?

— Які про нього складені вірші, загадки, прикмети.

- Птахам сподобалися ваші розповіді, і вони хочуть з вами пограти. Спробуйте відтворити пісні птахів.

Ворона: кар-кар.

- Що робить ворона?

- Ворона каркає;

• горобець: цвірінь-цвірінь (*цвірінчить*);

• зозуля: ку-ку (*кує*);

• голуб: воррр-воррр (*воркує*);

• соловей: тьох-тьох (*тьохкає*).

Результат: діти складають описову розповідь по схемі.

Дидактична гра «Склади пташку»

Ігрові завдання: вправляти в умінні складати з частин ціле; розвивати дрібну моторику, просторові уявлення, пам’ять; виховувати, чуйність, дбайливе ставлення до живої природи.

Правила гри: скласти пташку з частин, назвати її, пригадати загадки та вірші про неї, скласти розповідь.

Ігровий матеріал: геометричні фігури, брусочки різного розміру, виготовлені з тіста.

Хід гри

Дітям пропонується розглянути сюжетний малюнок «Пташки нашого краю», вибрати пташку, яка сподобалась, розказати про частини тіла та особливості (довгий дзьоб, велика голова, широкий хвіст) та скласти її з геометричних фігур, пригадати загадки та вірші про неї.

Привітала нас піснями із весною
І живе з нами під стріхою одною.
(Ластівка)

Маленький хлопчик у сірій свитинці
По дворах стрибає, крихти збирає.
(Горобець)
Ось хатина, в ній – Співак
Як цю пташку звати…
(Шпак)
Стрекотуха білобока
Звуть усі її …
(Сорока)
Не лікар, а дерева лікує.
З дерева лунає звук:
Хто там стукає: тук-тук?
(Дятел)
Сам вечірньої години
Заховався в кущ малини.
Та на дуду голосну
Грає пісню чарівну.
(Соловей)

Ноги довгі, мов жердини,
Довгі ноги - довгий ніс.
Прилетів – обід приніс.
Смачних жабеняток
Для своїх маляток.
(Лелека)

Уночі гуляє,
А вдень спочиває,
Має круглі очі,
Бачить серед ночі.
(Сова)

Результат: діти складають пташку з частин, пригадують загадки та вірші про неї.

Дидактична гра «Дорожні знаки»

Ігрові завдання: вчити співвідносити мовленнєву форму опису дорожніх знаків з їх графічним зображенням; розвивати мислення, увагу та зорове сприйняття; виховувати

самостійність, швидкість реакції, кмітливість.

Правила гри: зображення дорожнього знака закривається тільки після прослуховування інформації про нього. Виграє той, хто першим правильно закриє всі зображення, що пролунали в загадках або віршах.

Ігровий матеріал: дорожні знаки та кружечки, виготовлені з тіста; сюжетні малюнки.

Хід гри

І варіант

Перед дітьми розкладені дорожні знаки та сюжетні малюнки. Логопед пропонує дітям прослухати загадки про дорожні знаки, знайти відгадку – знак та покласти його до малюнку відповідного змісту.

ІІ варіант

Перед дітьми розкладені дорожні знаки і порожні картки. Принцип гри - лото. Логопед читає загадки (вірші) про дорожні знаки, діти закривають кружками їх зображення на таблиці.

Дорожні знаки
Руху правила єдині,
Їх повинні поважати,
Знати їх усі повинні —
І дорослі, і малята.
Добрий друг наш — знак дорожній
Ставиться не так собі,
Як подружиться з ним кожен,
Допоможе він тобі.
Щоб не трапилося всяке,
Шанувати треба знаки.
На дорозі небезпечно,
Тож обачним буть доречно.
Руху правила єдині,
Знати їх усі повинні.
Шануватимуть їх люди —
Скрізь тоді порядок буде!
Тут дорожні роботи -
Ні проїхати, ні пройти.
Це місце пішоходу
Краще просто обійти.
(Знак «Дорожні роботи»)
У нього два колеса і сідло на рамі,
Дві педалі є внизу, крутять їх ногами.
У червоному колі він стоїть,
Про заборону говорить.
(Знак «Велосипедний рух заборонено»)

Я правдиво вам скажу,

Всім це місце я вкажу.
Друзі, слово честі, -
Де схрестилися дороги,
Рух порядок має строгий –
Там і ..
(Перехрестя)

Над пероном гомінким
пішоходи йдуть по нім.
Тут безпечно з висоти
роздивитись поїзди. **(*Залізничний перехід*)**

Ти рушай зі мною в ногу,
перейдем удвох дорогу:
під землею проведу,
на той бік переведу. **(*Підземний перехід*)**

Цей знак нам один великий,

Від біди рятує,

І у самої бруківки,

Попереджає водіїв:

«Обережно, діти!»
(«Діти»)

В дощ і в ясну погоду -

Тут не ходять пішоходи.

Каже їм знак одне:

"Вам ходити заборонено!" **(«*Рух пішоходів заборонено»)***

Що за коник полосатий
На дорозі коло хати?
«Зебра», кажуть, уляглась –
Звідкіля вона взялась?
«Зебра» в нас на переході –
Та чи є така в природі?
(Знак «Пішохідний перехід»)

Червоне коло, прямокутник
Знати зобов'язаний і дошкільник.
Це дуже строгий знак.
І куди б ви не поспішали
З татом на автомобілі -

Не проїдете ніяк!
(Знак «В'їзд заборонено»)
Цей знак на переїзді -
У непростому місці.
Паровоз димить щосили.
Швидкість він вже набирає,

Будь обережним – нам співає. .
(Знак «Залізничний переїзд»)

Результат: діти відгадують загадки про дорожні знаки.

Дидактична гра «Летить, пливе та по дорозі їде»

Ігрові завдання: збагачувати й активізувати словниковий запас дітей по темі, формувати уявлення про різні види транспорту: наземний, повітряний, водний; розвивати кмітливість, пам'ять та увагу; виховувати звичку дотримуватися правил дорожнього руху; формувати навички обережного поводження на вулиці.

Правила гри: дитина повинна назвати транспортний засіб і обгрунтувати, чому він зробив такий вибір. Виграє той, хто не робить жодної помилки.

Ігровий матеріал: «Чарівний килимок», брусочки різної довжини та кольору, геометричні фігури, виготовлені з тіста.

Хід гри

І варіант

Дитина розглядає дидактичний матеріал: називає різні види транспорту, які зображені на ілюстраціях.

Дітям пропонується відгадати загадки та знайти фігурку – відгадку, потім їх класифікувати – виставити фігурки транспорту на «Чарівний килимок»: наземний вид транспорту - автомобіль, мотоцикл - на доріжку ; повітряний транспорт - літак, вертоліт, ракету – на небо; водний вид транспорту - пароплав, човен, яхта – на водоймище. Під час гри діти, виходячи з особистого досвіду і спостережень, розповідають, де вони зустрічалися з тим чи іншим транспортним засобом, при яких умовах. Розповідають для чого людині необхідний транспорт, чому існує така різноманітність транспортних засобів, що необхідно пам'ятати і знати, наприклад, при переході дороги, при поїздці в міському транспорті, при виникненні надзвичайних ситуацій.

ІІ варіант

Діти отримують картки із зображеннями різних видів транспорту та геометричні фігури різного кольору. Логопед пропонує уважно розглянути картки, проаналізувати і розташувати фішки в наступному порядку: синій квадрат - водний транспорт, зелений трикутник - наземний транспорт, білий круг - повітряний вид транспорту.

При цьому дитина повинна назвати кожний транспортний засіб і обгрунтувати, чому він зробив такий вибір. Виграє той, хто не робить жодної помилки.

Потім дітям можна запропонувати зобразити будь-який вид транспорту, імітуючи звуки і рухи.

Результат: діти відгадують загадки, класифікують транспортні засоби.

Дидактична гра «Міський транспорт»

Ігрові завдання: формувати уміння складати описові розповіді про різні види транспорту.

Правила гри: взяти один певний транспортний засіб та описати його за зразком. У ході розповіді дитина використовує знання та спостереження з власного досвіду.

Ігровий матеріал: автобус, трамвай, маршрутне таксі, поїзд, виготовлені з тіста.

Словесний матеріал до гри:

У мене – автобус. Автобус – це пасажирський транспорт, тому що він возить людей – пасажирів. Цей автобус великий, просторий, новий. Він пофарбований у зелений колір. У автобуса є двоє дверей для того, щоб через них заходили та виходили пасажири. Вікна автобуса великі та скляні. Колеса – гумові, чорні. Усередині автобуса є багато місць. Попереду ліворуч знаходиться сидіння для водія та кермо.

У мене – поїзд з вагонами. Поїзд це –пасажирський транспорт, тому що у ньому їздять люди. Попереду поїзда локомотив. Тут знаходиться машиніст – водій поїзда. До локомотива причеплені вагони, у яких і їдуть пасажири. Поїзд довгий, залізний. Він синього кольору, з жовтою смужкою. У кожному вагончику є двоє дверей. Всередині в поїзді є спальні місця, столики. На стінах приладнані гачечки для одягу та різних речей. На вікнах висять барвисті шторки тощо.

Результат: діти складають описову розповідь.

Дидактична гра «Ким бути?»

Ігрові завдання: на основі знань про зміст і особливості праці дорослих, які виробляють речі та предмети повсякденного користування, навчати оцінювати їх результати; розвивати вербальну пам’ять, асоціативне мислення; виховувати у дітей почуття вдячності тим, хто створює такі необхідні речі; виховувати звичку бережливо ставитися до речей.

Правила гри: цікаво розповісти про предмет; обрати потрібну і цікаву професію; допомагати одне одному.

Ігровий матеріал: предмети повсякденного використання - посуд, меблі, іграшки та ін., вироблені з тіста; сюжетні картинки із зображенням трудової діяльності людей, які виготовляють ці предмети; предметні картинки, на яких зображені необхідні інструменти для людей різних професій.

Хід гри

Варіант І

Діти обирають для гри по одному предмету. При цьому кожен думає про те, що він розповість про цей предмет, згадує відповідні вірші або загадки. Ті, хто виконають цю умову

виставляють предмети на столі. Діти складають розповідь про вибраний предмет, разом пригадуючи вірші, загадки.

Коли всі предмети виставлені, діти групують їх за місцем виробництва.

- Меблі - на меблевій фабриці;

- хліб – на хлібному заводі;

- посуд - на порцеляновому заводі;

- іграшки – на іграшковій фабриці тощо.

Потім діти обирають сюжетні картинки і виставляють їх поряд із відповідною групою предметів. Дитина може взяти той предмет, який їй сподобався лише в тому випадку, якщо розповість, хто і як його зробив. Виграє той, у кого виявиться більше предметів.

Варіант ІІ

- Що предмет розповість про себе?

Предмету можуть «допомогти» інші предмети, що виготовлені робітниками тих самих професій. Наприклад, оповідання починає дитина, яка тримає в руках булку, а його продовжує той, хто взяв пиріжок, хлібину, калач тощо. Логопед організовує «суперечку» предметів про те, хто і як їх виготовив, чим вони різняться, що в них спільного.

Результат: діти розповідають про предмети повсякденного використання, згадують відповідні вірші або загадки.

Дидактична гра «Професії на транспорті»

Ігрові завдання: вчити дітей складати оповідання за мнемотаблицями та власним досвідом; розвивати асоціативне мислення, здатність до творчих перевтілень, вміння фантазувати, розмірковувати, робити припущення; виховувати повагу до людини праці.

Правила гри: Обрати собі по іграшці і уявити себе водієм відповідного транспортного засобу, розповісти про свою роботу.

Ігровий матеріал: іграшковий транспорт, виготовлений з тіста, мнемотаблиці.

Хід гри

- Сьогодні ми вирушаємо в подорож по нашому місту, їхати ми будемо на різних транспортних засобах, а водіями будете ви. Кожна дитина собі обирає транспортний засіб, уявляє себе водієм та складає оповідання, спираючись на мнемотаблиці.

Приблизні варіанти відповідей:

Я - водій автобуса. У мене автобус новенький, зелений з білими смужками. Щоранку я встаю і поспішаю на працю. Мій маршрут – від парку до центрального майдану. Я перевожу пасажирів – дорослих везу на роботу, у справах та в гості, а діток підводжу до шкіл та дитсадочків. Мені дуже подобається моя робота.

Я – машиніст. Я керую потягом Харків – Київ. Мій потяг сучасний, швидкісний. Він мчить, як стріла. Багато пасажирів щодня їздять моїм потягом. І всі дуже задоволені, тому що це дуже зручно. За кермом я завжди уважний, пильний.

Я – таксист, водій таксі. Я можу працювати не тільки вдень, але й уночі. Адже бувають випадки, коли людям доводиться поспішати на вокзал, в аеропорт тоді, коли громадський транспорт не ходить. До пасажирів я завжди уважний, допомагаю їм з багажем, намагаюся довести їх швидко.

Я – пілот. Я керую літаком. Мій літак – великий, сріблястий. У нього міцні крила і потужний мотор. Літак злітає у небо високо-високо, залишаючи за собою білий хвіст диму. Щоб стати пілотом, треба бути дуже мужнім і не боятися висоти.

Результат: діти складають оповідання з опорою на мнемотаблиці.

Дидактична гра «Сніжинка»

Ігрові завдання: створити позитивно-емоційну атмосферу під час заняття; удосконалювати граматичну будову мовлення (узгодження іменника з прикметником); розвивати розвивати слухову увагу, зосередженість; виховувати любов до природи.

Правила гри: дитина передає сніжинку іншій дитині при умові правильної відповіді на запитання.

Ігровий матеріал: сніжинка, виготовлена з тіста.

Хід гри

У гості до діток завітала Сніжиночка. Вона вітається з всіма дітками а діти з нею (спочатку очима, а потім і словами).

Сніжиночка спускалася

Із хмароньки на став,

Та дівчинці (хлопчику) попалася –

Присіла на рукав.

Сніжинка хоче погратися з дітьми, ви берете її в руку, відповідаєте на запитання. Якщо відповідь правильна, передаєте сніжинку сусідові.

Запитання до дітей:

- Зима яка? *(холодна, сніжна, морозяна, біла, сувора)*
- Сніг який? *(холодний, білий, мокрий, блискучий, пухнастий)*
- Небо взимку яке? *(сіре, похмуре, хмарне, сумне)*
- Сонце взимку яке? *(світить та не гріє, рідко з'являться)*
- Намети які? *(високі, як гори; білі, великі)*

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

- Вітер взимку який? *(холодний, крижаний, сильний)*

Результат: діти добирають прикметники до іменників.

Дидактична гра «Прикрась ялинку»

Ігрові завдання: вчити дітей узгоджувати в реченні (словосполученні) слова в роді, числі та відмінку з використанням прийменників *на, над, під, біля, прислівника вгорі*; розвивати навички орієнтації в просторі, вербальний спосіб спілкування; виховувати навики співробітництва, взаємоповаги.

Правила гри: прикраси на ялинці розташовуються відповідно завдання.

Ігровий матеріал: ялинка, виготовлена з тіста; набір площинних зображень ялинкових прикрас, різних за розміром.

Хід гри

І варіант

Вона росте в лісах,
Гілочки всі у голках,
Взимку – як улітку,
Влітку – як узимку,
Прийде до хатинки
Зелена …(Ялинка)

Скоро новорічне свято і в сьогодні в гості до нас завітала ялинка. Подивіться, яка вона пухнаста, зелена, красива, але чомусь сумна.

Як ви гадаєте, чому? – Ялинку потрібно прикрасити до свята.

Діти прикрашають ялинку - посередині розташовують гірлянду. Дітям пропонується розташувати маленькі іграшки над гірляндою, великі – під гірляндою. Викладаючи іграшки, діти пояснюють, де розташована та чи інша іграшка.

Швидко вогники блимають,

Зверху вниз перебігають.

Ця дружна команда

Називається… *(гірлянда)*

Цілий рік лежала на полиці,

А тепер висить на ялинці.

Це не ліхтарик,

А скляна… *(кулька)*

На лісовій красуні

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Золотиться дощ хвилею -

З сріблястого шнура

Вниз звисає… *(мішура)*

ІІ варіант

Логопед читає текст, а діти дають відповіді на запитання словами: «Так», «Ні».

Чи бувають на ялинці біленькі сніжинки?…

А бувають на ялинці яскраві картинки?…

Чи буває на ялинці рибка золотенька?…

А буває на ялинці булочка пухкенька?…

Чи бувають на ялинці яскраві гірлянди?…

А бувають на ялинці воєнні снаряди?…

Чи бувають на ялинці яблучка й горішки?…

А бувають на ялинці жолуді?… А шишки?…

Результат: діти розташовуючи іграшки, орієнтуються в просторі та пояснюють свій вибір.

Дидактична гра «Веселий сніговик»

Ігрові завдання: формувати цілісне сприйняття предмета, вчити правильно розташовувати готові форми, активізувати мовлення під час і після виконання завдання; розвивати дрібну моторику, орієнтацію в просторі; виховувати навики співробітництва, взаємоповаги.

Правила гри: гудзики до сніговиків добираються відповідно кольору шапки.

Ігровий матеріал: круги трьох розмірів, різнокольорові ґудзики та шапки різних кольорів, вироблені з тіста.

Хід гри

Дітям пропонується викласти сніговичків. Веселі сніговики хочуть бути красивими й просять дітей прикрасити їх ґудзиками: дібрати ґудзики за кольором шапки.

Раз сніжинка,

Два сніжинка,

Вийде сніговий клубок.

Три клубки,

Одна морквина.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Вийде хто? (сніговичок)

Результат: діти викладають сніговики з кругів різного розміру, підбирають ґудзики за кольором шапки.

Дидактична гра «Моя долонька, моя сім'я»

Ігрові завдання: Поповнювати словниковий запас дітей прикметниками належності (дідусин, татів, бабусин), вчити вживати іменники із суфіксами -уня (-уньо), -уся (-усь); розвивати координацію мовлення з рухами; виховувати повагу до старших.

Правила гри: Діти підходять, прижимають по черзі пальці до долоні, промовляють своє ім'я і кажуть, хто вони в сім'ї (донечка, синочок)

Ігровий матеріал: долонька, виготовлена з тіста; сюжетний малюнок «Сім'я».

Хід гри

До нас сьогодні завітав хлопчик, його звуть Грайлик. Він приніс нам чарівну долоньку та хоче пограти з вами. Але він не знає ваші імена, познайомимось з ним.

Діти прижимають пальці до долоні, промовляють своє ім'я.

Грайликові сподобалося, що дітки такі привітні. І сьогодні він хоче побути на занятті. Він приніс нам велику фотографію. Давайте її розглянемо. Кого ми тут бачимо? Ось люди похилого віку — хто це? (Дідусь і бабуся.)

— А ще є люди молодшого віку. Хто вони? (Мама й тато.)

— Ще й наймолодші. (Донечка й синочок.)

— Подумайте, як можна одним словом назвати цих людей. (Сім'я.)

— Послухайте віршик про сім'ю:

Оцей пальчик — наш дідусь,

Оцей пальчик — це бабуся.

Оцей пальчик — наш татусь,

Оцей пальчик — наша мама.

А цей пальчик — хлопчик наш.

Повторимо вірш, а допоможе нам чарівна долонька. Діти промовляють вірш, прикладають по черзі пальчики до долоньки.

А ви, дітки, ким доводитесь своїм мамам, татам, бабусям, братикам?

Результат: діти розповідають вірш, прикладаючи по черзі пальчики до долоньки.

Дидактична гра «У колі родичів не сумно»

Ігрові завдання: закріплювати назви частин тіла людини, місце їх розташування; розвивати вміння добирати такі геометричні фігури, що необхідні для викладання певних частин тіла, дрібну моторику, тактильний аналізатор як каналу сприймання: виховувати повагу та любов до батьків, близьких та прихильність до рідної домівки.

Правила гри: викласти з геометричних фігур та брусочків фігури людей.

Ігровий матеріал: геометричні фігури та брусочки, виготовлені з тіста.

Хід гри

І варіант

Логопед пропонує дітям уявити, що вони на прогулянці зустріли якусь людину, цю людину слід викласти за допомогою геометричних фігур. Після того, як фігуру людини викладено, діти повинні розказати, кого вони зобразили (хлопчика, дівчинку, чоловіка, жінку).

ІІ варіант

Діти відгадують загадки про сім’ю, розповідають про свою родину, разом викладають з брусочків будинок та фігури мами, тата, сина або доньки.

Це слово кожен знає,

Ні на що не проміняє!

До цифри «сім» додам «я» -

Що вийде? *(Сім'я)*

Хто миліше всіх на світі?

Кого дуже люблять діти?

На питання відповім прямо:

- Наймиліше наша… *(мама)*

Хто навчить цвях забити,

Дасть машину покермувати

І підкаже, як бути сміливим,

Сильним, спритним і вмілим?

Всі ви знаєте, хлопці, -

Це наш улюблений… *(тато)*

Пригостить завжди варенням,

Стіл накриє з частуванням,

Лада наша, ладуся,

Хто? – Моя рідна… *(бабуся)*

Хто веселий карапузик -

Спритно повзає на пузі?

Дивний хлопчик -

Це молодший мій… *(братик)*

Хто любить і мене, і братика,

Але більше любить вбиратися? -

Дуже модна дівчинка -

Моя старша… *(сестричка)*

Він працював не від нудьги,

У нього руки в мозолях,

А тепер він старий і сивий -

Мій рідний, коханий… *(дід)*

Дидактична гра «Яке слово заховалось»

Мета: удосконалювати вміння дітей називати слова із заданим звуком; розвивати слухову увагу та фонематичне сприймання, дрібну моторику, орієнтування в просторі; виховувати активність і уважність.

Матеріал: “печиво з складами” із тіста.

Хід гри

Педагог називає склад, а діти повинні знайти його на столі серед інших складів. Діти придумують слова із цими складами. Виграє той, хто більше назве слів.

Ускладнення:

-зробити звуковий аналіз придуманих слів;

-скласти речення із викладених слів.

Дидактична гра «З якої літери починається слово»

Мета : удосконалювати вміння дітей виділяти перший звук у слові та знаходити літеру, на його позначення. Вчити робити звуковий аналіз, розвивати фонематичні процеси, мілку моторику. Виховувати уважність, інтерес до роботи, самостійність.

Матеріал: предмети та літери виліплені з тіста, звукові фішки.

Хід гри

Діти розглядають предмети і називають їх. Педагог пропонує визначити перший звук у назві цього предмета і знайти відповідну літеру. Діти роблять звуковий аналіз слів.

Ускладнення:

-визначити кількість звуків та складів;

-скласти речення із відповідними словами.

Дидактична гра «Де чий будиночок»

Мета: Вправляти дітей в умінні добирати слова із заданим звуком. Розвивати увагу, мислення, пам'ять, зв'язне мовлення.

Матеріал: зображення тварин з тіста і “будиночки-букви”.

Хід гри

На столі розміщені тваринки і “будиночки-букви”. Діти визначають перший звук у слові-назві тварини і пригадують тварин, назви яких починаються з того самого звука. Діти називають тваринку, знаходять її на столі серед інших і “поселяють” в будиночки.

Наприклад: *Кіт-кінь-кролик-крокодил-кенгуру.*

Правила гри: Дитина може взяти іграшку лише після того, як правильно назве тваринку.

Дидактична гра «Відшукайте, бо пропала?...»

Мета: В ігровій формі знайомити дітей з літерами; вчити розповідати про них (про розташування частин, особливості вимови тощо) .

Матеріал: виліплені з тіста зображення літер.

Хід гри

“...Увага, розшукується літера тоненька, мов свічка. Пішла до магазину і заблукала. Вона вміє голосно співати, бо ротик в неї завжди посміхається. Була одягнена в червоне платтячко. Знайдіть її!”

Ускладнення:

- Спочатку опис літери дає логопед, а потім самі діти.
- Діти придумують слова із літерами.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Дидактична гра «Букви в хованки всі грались…»

Мета: закріплювати знання про літери; розвивати зорову (слухову) увагу; виховувати витримку, вміння дотримуватись правил гри.

Матеріал: виліплені з тіста літери.

Хід гри

Діти стоять навколо столу. Педагог промовляє:

Букви в хованки всі грались

І гарненько поховались.

А ти, друже, час не гай,

Швидше букву Ш шукай.

Діти мають відшукати букву очима і дивитись на неї, але не промовляти. Після слів педагога: ”Один, два, три — букву покажи!” діти рукою вказують на літеру. Хто порушить правила виходить з гри.

Дидактична гра «Коротке-довге слово»

Мета : вправляти дітей у поділі слів на склади, розвивати зорову увагу, пам'ять.

Матеріал: тварини із тіста, і будиночки складів.

Хід гри

Діти розглядають будинки і визначають скільки віконечок є у них. За завданням педагога підбирають до відповідного будиночка тваринку. (Вовк, білка, лисиця, ведмідь, корова тощо). Перемагає той, хто більше тваринок

розселить у будиночки.

Ускладнення:

-назвати дитинчат тварин;

-скласти розповідь про пригоди тваринки.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Додаток 2

Конспект заняття з використанням тістопластики

«Галявина казок»

Тема: Ліплення казкових персонажів з народної казки «Колобок»: заєць, вовк, ведмідь, лисиця, колобок.

Програмовий зміст: Закріплення технічних навичок і прийомів ліплення з тіста. Ліпити з частин, поділ шматка на частини, витримувати співвідношення пропорцій за величиною: голова менше тулуба, дрібні деталі прикріплювати, щільно з'єднуючи їх. Формувати навички акуратності при розмальовуванні готових фігур. Вчити створювати загальну сюжетну композицію.

Розвивати творчу уяву, зв'язне мовлення при складанні казки, інтонаційну виразність мови.

Виховувати у дітей інтерес до творчості, бажання дарувати радість іншим, колективізм.

Обладнання: розмальована «галявина казок», виконана з картону, декорації лісу, дерева з картону, будиночок.

Матеріали та інструменти: тісто для ліплення, стеки, фарби, стаканчики з водою, кисті, підставки, серветки, схеми із зображенням послідовності ліплення звірів, аудіокасета із записом «звуки природи», музична заставка «В гостях у казки».

Хід заняття

Організаційний момент: Діти заходять, стають біля «галявини казок». Звучить музика «В гостях у казки».

Повідомлення теми заняття: Вчитель-логопед:«Давним-давно, в казковому лісі жили-були різні звірі. Вони вміли розмовляти і з ними траплялися різні чарівні історії. Але, одного разу, в лісі з'явилися лісоруби. Вони стали вирубувати ліс, бідні звірі розбіглися хто-куди, їм стало ніде жити, а казкова галявина спорожніла. Я пропоную нам з вами сьогодні бути добрими чарівниками! Ми зліпимо і розфарбуємо лісових звірів, поселимо їх на галявину і придумаємо нову казку з гарною кінцівкою».

Розминка: Вправи для розвитку дрібної моторики. Стоячи, плеснути руками по колінах два рази, потім схрестити руки. Знову два оплески по колінах. 4-5 разів. **Кулак-долоня.** Права рука стиснута в кулак, ліва долоня розціплена. По черзі міняємо рухи рук.

Масаж кистей рук шестигранними олівцями: розтирання долонь і пальців, повертання олівця між пальців. «Ведмідь лізе на сосну» - Перебирати олівець пальцями правої руки знизу вгору.

Основна частина: Розглядання зліплених на попередньому занятті фігурок тварин:

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

ведмедя, зайця і лисиці. Чим вони схожі і чим відрізняються? Закріплення послідовності ліплення. Перед дітьми схеми із зображенням послідовності роботи.

Опитування дітей: - Що ми робимо спочатку? *(Відповіді дітей.)*

-На скільки частин ділимо тісто? *(Відповіді дітей.)*

-Якого розміру має бути тулуб, а якого голова? *(Відповіді дітей.)*

-Як потрібно прикріплювати дрібні деталі? *(Відповіді дітей.)*

-Навіщо потрібно змочувати пальчики водою?*(Відповіді дітей.)*

- А зараз давайте пригадаємо нашого жартівливого віршика і приступимо до роботи:

Замісили тісто, а воно ні з місця,

Замісили на дріжджах, не втримаєш на віжджах.

Взяли сіль, води, борошна, наліпили колобків.

А з цих колобків ліпимо казкових звірків.

Дівчатка і хлопчики розвивають пальчики.

Взяли пензлики і фарби, вийшла казка у нас гарна!

Діти самостійно вибирають, що вони хочуть зліпити і ліплять за задумом. Звучить музика «Звуки природи». Вчитель-логопед допомагає дітям, якщо є необхідність. Нагадує, що працювати з тістом потрібно швидко, не кришити на дрібні частини, ставити фігурку стійко на підставку. Сплющувати вушка, відтягувати носик, лапки прикріплювати з боків тулуба, злегка змочуючи водою деталі. Готові фігури ставлять на підставку, і залишають до наступного заняття. Миють руки, витирають серветками. Забирають обладнання на підставки.

Друга частина: Вчитель-логопед з дітьми сідає навколо казкової галявини. Поруч на столику знаходяться іграшки з тіста, які були зліплені на попередніх заняттях: зайчики, лисички, ведмежата, сніговики, Діди Морози, снігуроньки, пташки та інші. Діти вибирають собі персонажів.
«Малята, ви хочете, щоб на галявині знову з’явилися звірі? Давайте придумаємо свою казку».

Казково-ігрова ситуація. Настала зима. Всі звірі з нетерпінням очікували зустрічі Нового року. Вони сподівалися, що знову зможуть зібратися на улюбленій галявині і Дід Мороз виконає їхні заповітні бажання. Кожен мріяв про щось своє. А ось про що? Залишилося зовсім мало часу, а на галявині так ніхто і не з’явився. Раптом звірі почули якісь звуки: *(Звучить музика з співом птахів)*. Діти самостійно придумують продовження казки. Вислуховуються різні версії.

Завершення заняття. Педагог від імені всіх персонажів дякує дітям за допомогу та участь. Завдяки зусиллям кожного з вас, дітки, звірі знову змогли повернутися на свою улюблену галявину. Це ви допомогли їм зустрітися. Ви справжні чарівники!

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Нехай ліплення з тіста і Вам принесе радість відкриттів. Адже ми самі творці свого життя, режисери та виконавці. Удачі всім!

Додаток 3

Віршований супровід до гри “Чарівні картинки”

Журився їжачок

Ой журився їжачок

Що багато колючок

На його свитині.

Не було б тих колючок -

Він катав би діточок

День і ніч на спині!

Окуляри

Нині в тітоньки Тамари

Загубились окуляри.

Нумо, спробуємо, діти,

Їх з мозаїки зробити.

Дім

А тепер збудуєм дім.

Дах і вікна є у нім.

Човник

Хвилі човника гойдали,

В річці весело гуляли.

Миша

У норі принишкла миша.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

У норі у миші — тиша.

Може, миша в тиші пише?

Може, миша щось читає?

Може, миша вишиває?

Може, миша кашоварить -

Мишенятам кашу варить?

Додаток 4

Пальчикові вправи та ігри

Пальчикові вправи

«Пальчики вітаються»

1. Однією рукою: кінчиком великого пальця правої руки почергово торкатися кожного пальця цієї самої руки (те саме лівою рукою);
2. Обома руками: тримаючи долоні вертикально одна напроти одної, почергово (починаючи з мізинців і завершуючи великими пальцями) з'єднувати і розводити пальці, промовляючи слова: «Добрий день, пальчику!»

«Стиснемо-розтиснемо»

Кожна дитина ритмічно стискає пальці в кулак і розтискає, промовляючи при цьому: «Стиснемо - розтиснемо!»

«Молоточок»

Вказівним пальцем однієї руки кожна дитина стукає по долоні другої.

«Бігунець»

Кожна дитина «біжить» пальцями по столу, по руці, по колінах, пересуваючи по черзі вказівний та середній пальці.

«Млинок»

Поставивши один кулачок над другим, кожна дитина робить обома колові оберти.

«Струсимо воду з долоньок»

Кожна дитина струшує обома долонями - спершу сильніше, потім слабше.

«Хвилі»

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Кожна дитина робить хвилеподібні рухи перед грудьми - з одного боку в другий.

«Січемо капусту»

Ребром однієї долоні кожна дитина б'є по розгорнутій другій долоні.

«Перемо білизну»

Кожна дитина тре одним кулачком по другому.

«Падає сніг»

Кожна дитина робить плавні синхронні рухи обома руками згори донизу.

«Кінь біжить»

Кожна дитина почергово стукає по столу чотирма пальцями руки (крім великого).

«Граємо на фортепіано»

Кожна дитина довільно імітує пальцями обох рук гру на фортепіано.

«Слон іде»

Виставивши вперед вказівний палець («хобот»), кожна дитина переступає чотирма пальцями по столу.

«Барабанщик»

Двома пальцями обох рук (вказівними) кожна дитина «барабанить» у повітрі або по столі.

«Пташки дзьобають зернята»

Зігнутим вказівним пальцем однієї руки або обох рук кожна дитина стукає по столу (або по підлозі).

«Будиночок»

Обидві долоні кожної дитини розташовані перед очима й складені кутом, кінчики пальців притулені один до одного («дах»), середній палець руки піднятий угору («димар»), кінчики мізинців торкаються один до одного, утворюючи пряму лінію («балкон»).

«Прапорець»

Чотири пальці кожної дитини разом витягнуті, а великий спущений донизу, зовнішній бік долоні повернутий до себе.

«Човник»

Обидві долоні кожної дитини з витягнутими пальцями поставлені на ребро, великі пальці

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

притиснуті всередині до долоні.

«Пароплав»

Обидві долоні кожної дитини стулені «ківшиком», а великі пальці підняті вгору.

«Стілець»

У кожної дитини одна долоня зі стиснутими у кулак пальцями приставляється до другої долоні, що поставлена вертикально пальцями вгору.

«Стіл»

На лівий кулак кожної дитини покладена долоня правої руки з прямими, притиснутими один до одного пальцями (положення зворотне).

«Ялинка»

Долоні з переплетеними пальцями (під кутом одна до одної) кожної дитини обернуто зовнішнім боком від себе. Лікті відведені від тулуба.

«Собачка»

Права долоня кожної дитини витягнута ребром і трішки розгорнута на себе, великий палець піднятий догори, мізинець рухається вниз - вгору. Те саме - із зігнутим вказівним пальцем.

«Кішка»

Середній та безіменний пальці спираються на великий, вказівний палець та мізинець підняті догори.

«Мишка»

Середній та безіменний пальці кожної дитини спираються на великий. Вказівний палець та мізинець зігнуті в дужки й кінчиками притиснуті до середнього та безіменного пальців.

«Заєць»

Пальці кожної дитини стиснуті у кулак. Вказівний та середній палець виставлені догори. Діти рухають ними.

«Кінь»

Права долоня кожної дитини витягнута ребром від себе. Великий палець піднятий догори. Ліва долоня покладена на праву під кутом («грива»). Великі пальці – («вуха»).

«Коза»

Внутрішній бік долоні обернено донизу. Вказівний палець та мізинець виставлені вперед. Середній та безіменний палці притиснуті до долоні й охоплені великим.

«Качка»

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

У кожної дитини долоня з витягнутими пальцями складена у вигляді кута, вказівний палець торкається великого.

«Півник»

Долоня кожної дитини поставлена вертикально. Вказівний палець спирається на великий. Решта пальців розчепірені і підняті догори.

«Курка»

У кожної дитини долоні в горизонтальному положенні. Зігнуті великий та вказівний пальці утворюють овал. Решта пальців напівзігнуті («гребінець»).

«Бджола»

Середній палець кожної дитини виставлений уперед і спирається на зігнуті вказівний та безіменний пальці. Діти крутять пальцями в різні боки.

«Дерево»

Обидві руки до ліктя та долоні кожної дитини повернуті зовнішнім боком від себе, перехрещені, великі пальці притиснуті один до одного. Пальці розведені й підняті догори («гілочки»); діти ворушать ними.

«Пташка»

Обидві долоні кожної дитини обернуто внутрішнім боком до себе й заведені одна за одну. Великі пальці переплетені («голівка»), а решта пальців - «крила». Діти махають ними.

«Вовк»

Із положення «пароплав» великі пальці кожної дитини зігнуті всередину й притиснуті один до одного, утворюючи чоло. Решта у вигляді «човника» утворюють верхню та нижню щелепи.

«Лисиця»

Положення те саме, як і для «вовка», але додатково всередині між долонями кожної дитини містяться зігнуті мізинці.

«Драбинка»

До кінцівки великого пальця лівої руки кожної дитини прикладається кінцівка вказівного пальця правої руки, потім кінцівка вказівного пальця лівої руки з'єднується з кінцівкою великого пальця правої руки. Потім усі рухи повторюються. Рухи починаються на рівні грудей, а потім піднімаються все вище і вище.

«Оса»

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

У кожної дитини рука стиснута в кулак, випрямлений вказівний палець. Дитина обертає ним, вимовляючи: «З-з-з!»

«Окуляри»

Кожна дитина утворює два кола великим і вказівними пальцями обох рук, а потім їх і підносить до очей.

«Пташка п'є водичку»

У кожної дитини пальці лівої руки злегка стиснуті у кулак, великий палець лівої руки опускається в отвір.

«Дах»

У кожної дитини кінцівки пальців лівої і правої руки з'єднується, долоні перебувають у нахиленому положенні.

«Квітка»

У кожної дитини долоні у вертикальному положенні, нижні частини долонь притиснуті одна до одної, пальці розчепірені й трішки зігнуті.

«Равлик»

Права рука кожної дитини лежить на столі долонею донизу, вказівний і середній пальці тягнуться вперед, решта пальців згинаються.

«Долоні на столі»

На рахунок «один, два» діти розчепірюють пальці, потім зводять їх докупи.

«Долоня, кулак, ребро»

На рахунок «один, два, три» діти послідовно виконують зазначені рухи.

«Замок»

На рахунок «один» діти стулюють долоні, на «два» - з'єднують у замок.

«Ножиці»

Вказівний та середній пальці обох рук кожної дитини імітують стриження волосся.

«Потягусі»

Діти зчіплюють пальці в «замок», розкривають руки й витягують їх уперед, згодом розслаблюють руки.

«Розминка»

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Пальцями однієї руки діти по черзі розминають проміжки між пальцями другої руки. Те саме роблять із пальцями другої руки.

«Киця»

Кожна дитина різко згинає напружені пальці, наслідуючи розгнівану кицю, плавно розпрямляє пальці.

«Рахівничка»

Кожна дитина тримає руки перед собою, пальці напружені, по черзі згинає пальці, починаючи з великого і лічить: «Один, два, три...», розгинає пальці й лічить у зворотному порядку.

«Тюльпан»

Діти змикають долоні у формі «голівки тюльпанів», повільно розпрямляють напружені пальці. Різко розкривають «голівку тюльпана» й розслабляють руки.

«Метелик»

Кожна дитина стуляє разом напружені зап'ястя рук зовнішнім боком до себе, швидко змахнувши ними, немов метелик крилами.

«Біг наввипередки»

Вказівний та середній пальці обох рук кожної дитини «бігають» по столу.

«Дитина лізе на дерево»

Лікоть правої руки кожної дитини на столі, пальці розчепірені («дерево»), два пальці лівої руки «лізуть» угору по правій руці.

«Дзвіночок»

Великий, середній та вказівний пальці кожна дитина стуляє докупи, вони «тримають дзвіночок» і «дзвонять».

Навчивши дітей за допомогою рук і пальчиків зображувати різних звірів та різні предмети, вихователь може разом із дітьми розповідати і показувати різноманітні казки та оповідання. У дітей розвивається зв'язне мовлення, пам'ять, уява та координуються мовлення і рухи.

«Ягідки»

Ягідки червоні Просяться в долоні, Кожну ягідку зніму і в тарілку покладу. (пальцями правої руки по черзі «знімати ягідки з гілки»)

«Ножиці»

Раз-два, раз-два,

Ножицями ріжу.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Зелені смужечки паперу Швидко я наріжу.

(у лівій руці — зелена смужка паперу, правою рукою другим і третім пальцями обох рук робити рухи - «різати ножицями»).

«Кульбабка»

Марічка на лужку співала,

А там кульбабка розцвітала, -

Багато в лузі цих квіток,

Із них сплела собі вінок.

(розчепірити пальці вгору, потім пальцем однієї руки обкручувати кінчик кожного пальця другої руки. Покласти хустинку на долоньки, простягнути вперед сказати: «Жовтий колір - це здоров 'я»).

Пальчикові ігри

«Пташки»

Мета: розвивати рухи зап'ястя рук; учити наслідувати рухи дорослого; учити правильно розуміти мовлення.

Хід гри:

Вихователь пропонує дітям повторювати рухи дорослого.

Вихователь. Ось пташки літають, махають крильцями (схрестити руки на рівні зап’ясть, декілька разів підняти і опустити зап'ястя, помахати крильцями).

Приземлились пташки, крильця склали (з'єднати долоні разом).

Давайте погодуємо пташок, насипемо їм зерняток (скласти пальці однієї руки, поворушити ними).

Ось як пташки клюють зернятка! (легенько побарабанити по столу зігнутим вказівним пальцем)

Наїлись пташки і полетіли (схрестити руки на рівні зап 'ястя, декілька раз підняти та опустити).

Гру доцільно повторити декілька разів.

«Моторчик»

Мета: розвивати узгоджені рухи пальців обох рук; учити наслідувати рухи дорослого.

Хід гри:

Вихователь пропонує дітям погратися машинами.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Вихователь. Давайте пограємо з машинками. Поїхали машини! Стоп! Зупинились машини. Треба завести моторчики!

Показує малюкам, як «завести мотори». Для цього пальці рук, крім великих пальців, сплітаємо разом, а великими пальцями крутимо один біля одного. «Моторчики» можуть працювати швидко і повільно.

Гру можна повторити декілька разів.

«Павучок»

(Руки схрещені; пальці кожної руки «біжать» по передпліччю, а потім по плечу другої руки).

З гілкою павук ходив,

Дітки бігали за ним.

(кисті опущені, виконати обтрушування («дощик»).

Раптом дощ з небес полив,

(ударити долонями по столу, по колінах).

Павучків на землю змив.

(долоні притиснуті одна до одної боковими сторонами, пальці розчепірені, хитати руками («сонечко світить»).

Сонце знову пригріває, Павучок вже виповзає.

(Дії аналогічні до початкових).

Виповзають дітки всі

Погуляти по росі. («Павучки» повзають на голові).

«Рибки»

(Долоні зімкнуті, трішки округлені. Виконати хвилеподібні рухи в повітрі).

П'ять рибок маленьких

В річці вигравали,

(руки притиснуті одна до одної; перевертати їх із боку на бік).

Велика колода

У річці лежала.

(долоні зімкнуті, трішки округлені. Виконати ними «пірнаючі» рухи).

І рибка сказала:

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

«Тут легко пірнати!»

А друга сказала:

«Боюся стрибати!»

(Хитати зімкнутими долонями заперечний жест)

А третя сказала,

Що хочеться спати!

(Долоні повертати на тильну сторону однієї з рук («рибка спить»)

Четверта уже почала замерзати. (Швидко зображувати руками тремтіння)

А п'ята кричить: «Тут крокодил!

(Зап 'ястя з 'єднані; долоні розтуляються і з 'єднуються («рот»)

Швиденько пливіть,

Щоб не проковтнув!»

(Швидкі хвилеподібні рухи зімкнутими долонями («рибки спливають»).

«Равлик»

(Одна з рук — «квіточка». Вона стоїть на столі, спираючись на лікоть. Пальці напівзігнуті, розчепірені. Долонька — «чашечка квітки». Друга рука - «равлик». Великий, середній і підмізинний пальці стискаються кінчиками. Вказівний і мізинець витягнуті вперед («роги равлика»).

У будиночку сидить,

Ріжки висунув, мовчить. («Равлик» розгойдується з боку в бік).

Потихеньку він повзе,

Свій будиночок везе. (Повзе вперед по столі).

Він на квітку заповзе, («Равлик» заповзає на «квіточку»).

Пелюстки погризе,

(«Равлик» по черзі обхоплює пальці («пелюстки») другої руки («квіточки»).

Ріжки в голову втягнув,

Заховався і заснув.

(Рука («равлик») стискається в кулак («втягує ріжки).

«Бджілки»

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

(Одна з рук стоїть на столі, спираючись на лікоть, пальці розчепірені («ялинка»). На другій руці пальці замикаються в кільце («вулик»). «Вулик» притиснутий до «ялинки». Діти заглядають у «вулик»).

Будинок малесенький на ялинці.

Будинок для бджіл, а де ж трудівниці?

(Стискати кулачки. Стукати одним кулаком по другому, чергуючи руки).

Постукати треба в дім

1. Три, чотири, п'ять, шість, сім.

Бджілки швидко вилітають,

Над малятами кружляють.

(Розвести руками, розчепірити пальці й ворушити ними «бджілки літають»).

«Змійка»

(Одна рука — «змія». Пальці зімкнути у щіпку. Руки дорослого або іншої дитини — «доріжка»).

Подивіться, ось і я,

А у мене є змія!

(Повільно обертати кистю руки).

І диваном, й килимами

Може повзати вона.

(Виконати рукою повільні хвилеподібні рухи. «Змія» повзе по доріжці, перший палець відведений униз («рот»). Спочатку повзе повільно, а потім поступово, прискорюючи темп (відповідно до вимовного тексту)).

Хоч не має вона ніжок,

Повзе швидко по доріжкам.

Рота грізно відкриває -

Жабенят вона лякає.

(Пальці знову зімкнуті у щіпку. Крутимо кистю руки (ніби озираючись).

У змії очей немає,

Ловить всіх, кого спіймає.

Жабки й коники тікають, (Хвилеподібні рухи рукою).

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Тебе змія за ніс хапає! («Змія» хапає за ніс партнера по грі).

«Дружні пальчики»

Ось ці пальчики щипають, (великим і вказівним пальцем щипати долоню другої руки).

А ці пальчики гуляють, (вказівний і середній «ідуть» по другій руці).

Ці два завжди розмовляють, (середній та безіменний ворушаться, труться один об одного).

Ці - тихесенько дрімають, (безіменний і мізинець притискати до долоні).

А великий із мізинцем

Можуть весело умитись. (крутити великим пальцем навколо мізинця).

«Горщик»

Під кришкою маленький горщик стояв. (Зімкнути пальці, долоню повернути вниз. Притиснути до долоні кулак другої руки, великий палець усередині).

Кришку відкриваємо (Повернути «кришку» долонею нагору).

Мишка вибігає! (Різко підняти великий палець).

«Мої речі»

Ось моя парасолька,

Я із нею ходжу. (Підняти праву руку над головою, зігнути її («парасолька»).

Дощ нехай барабанить -

Парасольку не відпущу. («Барабанити» пальцями лівої руки по правій («парасольці»).

А ось моя книжка, (Притиснути долоні одна до одної, лікті зігнуті).

Можу її почитати, (Розтулити долоні «книжечкою»).

Можу вам малюнки

У книзі показати. (Руки витягнути, долоні відкриті).

А це - м'ячик мій

Дуже спритний і смішний. (Стиснути кулачок, обертати кистю руки).

Підкидаю його вгору,

Над своєю головою.

(«М'ячик стрибає» над головою, ударяючись об долоню другої руки (або об долоню партнера по грі).

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

А ось - моє кошеня.

Я погладжу його.

Воно тихенько нявчить

Для мене одного. (По черзі гладити одну руку другою).

Додаток 5

Ігровий масаж

<u>Погладжування</u>

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

«Сонячні промінчики»

Прямолінійне погладжування долоні й тильної поверхні кисті рук пучками випрямлених двох-п'яти пальців. Напрям руху — від кінчиків пальців до зап'ястя. Попередньо запропонуйте дитині зобразити сонечко, розправивши пальці руки, яка здійснюватиме масаж.

Сонечко промінчиками

гладить нас, ласкає.

Сонечко як мама,

лиш одне буває.

«Метелиця»

Спіралеподібні прогладжування тильної поверхні чи долоні кисті руки пучками двох – п’яти пальців (від кінчиків пальців до променевозап'ясного суглоба).

Ой, надворі метелиця!

Крутить, вертить хурделиця.

І не завадило б кожуха,

Така буває завірюха.

«У лісі»

Зигзагоподібні прогладжування (звернути увагу дитини на те, що рука нагадує дерево: передпліччя – це стовбур, а кисть із розставленими пальцями – крона).

Йдем у ліс ми по гриби,

Там є сосни і дуби.

«Моя киця»

Легке погладжування тильної поверхні кисті.

Киця любить, як по спинці

Гладжу киценьку свою,

Як дарую їй гостинці,

Кашку, молочко даю…

<u>Розтирання</u>

«Веселі зайченята»

Прямолінійне розтирання розпрямленими долонями одна одну. На перші два рядки діти

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

стискають і розтискають кулаки; промовляючи наступні рядки потирають руки.

Ось зустрілись зайченята,

Як погрітисьїм, малята?

Спинка спинку розтирає,

спинка спинку зігріває.

«Умиваються дві киці»

Гребенеподібне колове розтирання впадини долоні (середніми і кінцевими фалангами). Попередньо разом з дитиною згадати як вмивається котик.

Глянь: без мила і водиці

Умиваються дві киці.

Язичком вмиваються,

Лапками втираються.

«Павучок»

Колове розтирання долоні однієї руки подушечками пальців другої руки (пальці злегка розставлені в сторони, як лапки у павука).

Ану, хто з дітей вгадає,

Що за звір ніг вісім має?

Снує з ниток тонкі сіті,

Щоби мушки в них ловити?

<u>Розминання</u>

«Равлик»

Колове розминання долонів подушечкою великого пальця другої руки.

Ні, не важко равлику, не важко,

Бо легка хатинка-черепашка.

Та зате, як поруч небезпека,

Равлику додому не далеко:

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Лізе, лізе равлик по моріжку,

Виставляє равлик довгі ріжки.

«Гусак»

Щіпцеподібне розминання (поздовжнє і поперечне) м’язового валика краю долоні.

Чому гусак в дворі гулгоче?

Він, напевно, їсти хоче.

«Горішок»

Стискання у долоні горіха в кулак і розслаблення .

Цей горішок — фантазер.

Він чудовий масажер.

Візерунчатий бочок.

Розвиває кулачок.

Міцно ти його стисни,

Свою силу прояви.

«Олівець»

Масажування долонь шестигранним олівцем.

Олівець у нас мудрець.

І секрету він знавець:

Аби гарно малювати,

Вправні пальці треба мати.

По долонці він кружляє,

Діткам м'язи розслабляє.

Покружляв і зупинився.

Дуже добре потрудився.

<u>Вібрація</u>

«Дощик і козлик»

Постукування двома-трьома пальцями по столу(гра на піаніно)

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Хмарка плаче:

Крап-крап-крап.

Козлик скаче:

Трап-трап-трап.

Козлик скаче по мосту:

-Я під дощиком росту.

«Дятел»

Постукування долоні кінчиками складених у пучку пальців.

Що за стукіт? Кожен знає:

Дятел дерево довбає.

Він лікує гілочки,

Щоб не їли їх жучки.

Додаток 6

Інструменти для роботи з солоним тістом

Із солоного тіста можна виготовити вироби різного рівня складності і для такої роботи не потрібно ніяких спеціальних інструментів. Краще всього ліпити руками чи використовувати інструменти, які є на кожній кухні.

Це – качалка, жаровня, склянка з водою, пензлик для змочування тіста, ситечко, формочки для тіста, фольга, ножик, стеки. Завжди під рукою повинна бути мука, дошка для роботи з тістом, ємкість для миття рук та серветка.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Малюнок на деталі наносять за допомогою різних пристосувань, які є під рукою: зубочистки, рельєфні ґудзики, гребінці, коліщатко для копіювання викрійок, насадки для кондитерського шприца.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/